

2 Onsdag

Jomar Jostein

Februar

Uke 5

- Nr. 2
- 2. februar 2000
- Uke 5
- 25. årgang

Utopia

Studentavisa i Tromsø

Skansen Brygge

kl 13³⁰

Ps:
me har
fitt
studenthus!

Endelig

Endelig får også studentene i Tromsø sitt eget hus. Det har vært mange skjær i sjøen, men i løpet av de siste månedene har det seilt fram et mer og mer håndfast mål. Og, nei, det er intet skip. Studenthuset er trygt forankret. Nærmere bestemt på Skansen Brygge.

■ I forrige utgave skrev Utopia om Luftsloppet og år med inkompetanse vel vitende om det intense arbeidet i kulissene. Nå er endelig prosjektet realisert og Tromsø-studentene tar et viktig steg videre mot en bedre studietilværelse.

■ Likevel, arbeidsprosessen fram mot målet har langt fra vært enkel. Det som begynte på få hender har gradvis økt i omfang. Flere og flere har blitt involvert og vært viktige brikker i realiseringen av prosjektet. Det er i sannhet *studentene* som har gjort et studenthus mulig.

■ I forhandlingene med Vertshuset Skarven har diskresjon vært en nødvendighet. Mediaoppslag kunne strandet hele prosjektet. Risikoen har derfor økt etter hvert som flere har blitt involvert.

■ Og da kom også lekkasjene. Etter det Utopia erfarer har først og fremst kommuneansatte vært løsmunnet. Nyheten var mer eller mindre kjent i innspurfasen, men ingen hadde kildene.

■ Under knallharde forhandlinger har det vært viktig med gode støttespillere. Studentsamskipnaden, som tar på seg ansvaret for driften, og Rektor Tove Bull med Universitetsstyret i ryggen samt Lisbeth Halse Ytreberg ved Høgskolen har spilt nøkkelroller i prosessen. I tillegg til studentene.

■ Også Universitetsdirektør Harald Overvaag har vært en dyktig strateg i denne prosessen.

■ Utopia ser behovet for at universitetsledelsen er villige til å fortsette sin gode samarbeidslinje også når driftsmidler skal diskuteres, for på den måten å sikre Studenthusets levedyktighet.

Eksamen eller læring?

I skyggen av studentenes nye tilholdssted går solen sin gang.

■ På et seminar problematiserte studentene på HUM-fak sentrale begrep i forhold til læringsprosessen.

■ Er det slik at eksamensformen styrer læringsprosessen, at eksamen blir satt i fokus og ikke læring? Seminardeltakerne berørte også tanken om å gjøre HUM-fak til skoleeksamensfri sone. Som forsøksfakultet bør HUM-fak ta stilling til slike spørsmål. De har en rolle å spille for resten av Universitetet. Utfordringa er herved gitt.

Utvalget som ble nedsatt på Det samfunnsvitenskapelige fakultet for å vurdere mulighetene for en mastergrad i fred, etnisitet og demokrati kommer ikke til enighet:

Krig om fredsstudier

Hadi Lile, freds-konferanse-konsulent og studentrepresentant i fredsmastergradsutvalget på SV-fak

Universitetene og høgskolene skal i teorien fungere som kunnskapssentre i samfunnet vårt. Da er det et voldsomt paradoks at man ikke har instanser som formidler kunnskap om konflikter som volder verden mest bry. Hvordan løser man konflikter på best mulig måte?

I dag finnes ingen studietilbud på norske universitet som direkte omhandler problemet over alle problem: Hvordan bygge verdensfred? Skal man forsøke å løse et problem sier det seg selv at kunnskap om å løse problemet er viktig.

Sett fra en annen vinkel er det kanskje ikke *konfliktløsning* som er det store spørsmål. Det største problem i mange sammenhenger er heller hvordan hanskens med undertrykkelse. Hva gjør man når en part så til de grader bestemmer alle spilleregler og oppsluker de andre partene. Sør-Afrika er det meste kjente eksempelet, USA sitt forhold til omverdenen er et annet litt mer kontroversielt eksempel.

Hvem bestemmer?

Norge kommer i en spesiell situasjon i forhold til resten av verden sett i forhold til folkegrupper og dominans. I en verden med mer enn 3000 forskjellige etniske grupper, mange med ønske om selvstyre over en region, er det ikke så vanskelig å forestille seg at Norge kommer i en unik situasjon. Nordmenn har til de grader dominert norsk landskap gjennom historien. Jeg sier ikke at dette nødvendigvis er feil, men det er betenkelig at det settes så få spørsmålstegn ved dette. Thomas Hylland Eriksen spør seg i boken *Flerkulturell forståelse*: "Hvilke kriterier skal man stille til grunn for at én folkegruppe skal kunne bestemme de kulturelle kriteriene i en region?"

Supersamer

I Tromsø og Nord-Norge for øvrig har man selvsagt vært opptatt av samiske forhold. Nordmenns dominans har fått alvorlige konsekvenser for den samiske befolkningen, ikke minst fordi den samiske kultur på mange måter har blitt oppslukt av norsk kultur. Dette har igjen fått konsekvenser for hvem som kan betegne seg samisk. På den ene siden har du "supersamene" som anser den norske kultur som en trussel for det samiske, det samiske defineres her ut fra den samiske virkelighet de selv befinner seg i. Jeg må si jeg ikke er særlig glad for at samisk kultur i så sterk grad defineres ut fra reindriftskriteriet. Selv har jeg en mer kystsamisk bakgrunn, i tillegg til den iranske da selvsagt. Det

som er trist er at jeg verken har peiling på den iranske eller den samiske historiske bakgrunnen min. I skolen lærte vi stort sett bare om Gudbrandsdalen, 17.mai og Eidsvoll.

Hva man bør gjøre er det viktige

Jeg er ikke fjellfinn. Jeg er en *slogfinn*. Og stort sett veldig stolt av det. Det er derimot for sent å skape identitet og stolthet når man er gammel nok til å entre universitetet. Og tiltak som forhindrer at enkelte faller utenfor systemet, på grunn av at de ikke behersker de norske kriteriene, bør inn mye, mye tidligere. Universitetet kan derimot avsløre hva som skjer, samtidig som vi på universitetet kan komme med ulike forslag med hensyn til hvordan man ønsker seg en ideell situasjon i fremtiden. For eksempel flerkultur og fredskultur.

Sammenslåing av urfolk og fred

Da er vi inne på hvordan man kan tenke seg sammenslåing av fredsstudier og det planlagte urfolksstudiet. Konfliktløsning og fred er et område som er så altomfattende at det må ha et spesifikt fokus om det skal kunne inkorporeres i et studietilbud. Hva gjør man når en folkegruppe oppsluker en annen folkegruppe? Problemet bør kunne ses i forhold til vår spesielle kontekst, men jeg synes også det er viktig at man kan se dette i et videre perspektiv; å se den generelle utfordringa.

Mastergrad alene?

Et problem i forhold til både freds- og urfolksstudiene er at man bare fokuserer på mastergrad. Som student må jeg få uttrykt min protest mot dette. Jeg er for så vidt ikke mot en mastergrad som sådan, men det må gå et grunnfagliggende tilbud i tillegg. Dette ses i forhold til interessen blant studentene. Det er svært få studenter som er såpass engasjert at de har en klar formening om at dette kan være deres karriere. Det er også svært få studenter som er såpass uengasjerte at de overhode ikke har interesse for problemet. De fleste er litt på midten som i den berømte Bell-kurven. Å gi et tilbud som vi kan innlemme i en akademisk grad er derfor av avgjørende betydning.

Utvalget på SV-fak

SV-fak har derimot satt ned et hurtigarbeidende utvalg som er satt til å vurdere utelukkende en mastergrad. Og de har ikke tid til å vurdere hvordan andre ressurser i landet skal kunne brukes. Dette til tross for at PRIO, Nansenskolen og Høgskolen i Sandnes desperat ønsker å bidra med sine kunnskaper. De anser ikke freds-konferansen som

relevant, fordi man i følge dekan Per Mathisen på SV-fak ikke kan påvirke den i nevneverdig grad. Det verste av alt er at Per Mathisen også er leder for dette utvalget. Dette har ført til at spørsmålet om hvordan man kombinerer urfolksstudier og fredsstudier blir fullstendig borte. Det innbyr ikke akkurat til dialog når han argumenterer hardnakket med at det i utgangspunktet *bør* er de som *ikke* er samiske som skal ha lov til å studere det samiske. Da er det i praksis bare nordmenn som kan studere samisk.

Utenlandske studenter?

Mitt største sukk er derimot rettet mot målgruppen man har kommet frem til. Hvorfor i all verden skal man gjøre utenlandske studenter til målgruppen for en mastergrad i fred og konfliktløsning? Utenlandske studenter har mange tilbud å velge mellom i utlandet, hvorfor skulle de komme til et nytt og uprøvd studium i Tromsø? Og hvorfor skal norske studenter fortsatt måtte reise til utlandet for å studere dette? Jeg har ingen ord som kan uttrykke den skuffelsen jeg her føler. Det positive er derimot at utvalget har kommet frem til at de må ha et nytt utvalg.

Planleggingsprosessen er vel så viktig

Målet for slike studier bør også ha et normativt tilsikte: Hovedmålet er ikke studiet i seg selv, men hvordan dette studiet bidrar til å skape fredskultur. Fredskulturen på sin side handler i stor grad om hvordan man skaper premisser og åpenhet slik at man lærer av hverandre. Man søker å gjøre det motsatte av det å *belære* andre, i en kontekst som avspeiler en evig kamp om hvem som har rett.

Hvis man i prosessen frem mot et slikt studium forsøker å leve opp til fredskulturen, det vil si søke å lære av alle relevante parter, vil man kunne bidra litt av selve hovedmålet for studiet er faktisk. Studiet vil da også kunne ha stor legitimitet og innflytelse enn det noen sinne ville fått, om noen uansett hva som skulle prøve å presse gjennom sine ideer om hva fredskultur er.

RiTØ? Nei, takk

Utopia
Studentavisa i Tromsø

...er et organ for studentene i Tromsø. Avisa gis ut med støtte over semesteravgifta.

Ansvarlig redaktør:
Vegar Andreassen

Kulturredaktør:
Inger Nilsdotter Bråtveit

Fungerende deskansvarlig:
Ole Martin Jenssen

Fotoansvarlige:
Hanne Stien
Marit Ljøsne

Redaksjonssekretær:
Hadi Lile

Redaksjonen:
Anders Lilleheim, Andreas Høy Knudsen, Hallgeir Løland Torpe, Halvor Johannes Lie, Harald Groven, Ingrid Klein-Hedlund, Irene Foss, Jan Henrik Christensen, Kari Mette D. Eliassen, Krister Brandser, Marianne Søndmør, Marte Bull-Njaa, Matthias Zielke, Mette Strengenhagen, Michael Wynn, Mikael Kahn, Reidun Faye, Rune Thomassen, Siri J. Pedersen, Siv Tofte, Stian Andreassen, Thomas Johansen, Tori Falck, Trine Andreassen og Vegard Bønes.

Adresse:
Universitetet i Tromsø
Hovedgården
9037 Tromsø

Telefon:
77 64 53 66
97 65 08 41 (annonse)

Faks:
77 64 51 99

E-post:
utopia@utopia.no
Internett:
http://www.utopia.no

ISSN:
0806-9611

Trykk:
Bladet Tromsø,
Opplag:
5000
Annonsepriser:
Kontakt oss for tilbud

Neste deadline:
10. februar 2000
Neste utgivelse:
16. februar 2000

MISTER NYUTDANNEDE SYKEPLEIERE: Regionsykehuset i Tromsø avspiser sykepleierne med luse lønn. Nå tar sykepleierstudentene i stedet jobb i kommunen.

Sykepleierstudentene som uteksamineres til våren nekter å arbeide for Regionsykehuset i Tromsø (RiTØ) før begynnerlønna økes. Studentene vil heller ta jobb i kommunen.

Trine Andreassen
Irene Foss (foto)

Studentene blir uteksaminerte til våren og kunne da vært tilgjengelig arbeidskraft for RiTØ.

- Det virker ikke som om dette sykehuset tar sykepleiere alvorlig. Det vil koste i underkant av én million kroner å heve begynnerlønna for oss 42 som skal begynne å jobbe nå, sier Enny Solli. Hun er opphav til aksjonen sammen med Morten Sandvik og Jens-Vidar Viken.

En underskriftskampanje slo fast at aksjonen har nesten hundre prosent oppslutning blant avgangselevne ved Høgskolen i Tromsø.

- Ikke veldedighet

Sykehuset tilbyr 197.700 kroner i årslønn de fire første årene. Aksjonen er satt i verk for å øke begynnerlønna for sykepleiere fra lønnstrinn 20 til 26, det vil si 220.100 kroner i året. Studentene har regnet ut at begynnerlønna på RiTØ ikke kan dekke en sykepleiers leveutgifter.

- Som nyutdannet sykepleier med RiTØ-lønn vil man med dagens bo- og leveutgifter i Tromsø gå i underskudd med bortimot 2.000 kroner hver måned, hevder Morten Sandvik.

- RiTØ taper uansett hva som skjer. Tromsø kommune tilbyr oss lønnstrinn 26 og gir i tillegg etableringsstipend, bemerker Solli. Dermed kan det se ut som årets avgangskull ved Høgskolen går rett inn i jobb i kommunen.

- Det ligger pasienter i korridorere på RiTØ, men vi er bare studenter og kan ikke ta ansvar for det. Vi vil ikke drive veldedighet, sier Solli.

- Meget alvorlig

Direktør Knut E. Schrøder opplyser at sykehuset tar saken meget alvorlig.

- Men det er ikke naturlig å forhandle med en pressgruppe, bemerker Schrøder. Han mener sakens store konsekvenser innebærer at det bør bli iverksatt en nasjonal løsning.

Det er nemlig ikke bare sykepleierstudentene i Tromsø som raser over dårlig lønn. Flere steder i landet er det aksjoner, men foreløpig er det ikke kommunikasjon mellom de forskjellige høgskolene. Noen steder har imidlertid lønnskravene blitt innfridd.

Norsk Sykepleierforbund støtter studentaksjonen:

- Det er på tide at sykepleierne krever høyere lønn, sier fylkesleder i Troms, Tove Fløysvik.

Språkproblemer

RiTØ leier inn sykepleiere, og det medfører kostnader utover lønn, blant annet må sykehuset dekke reiseutgifter og bolig. 20 prosent av de fast ansatte sykepleierne er utenlandske. Av 800 sykepleierstillinger på RiTØ er 100 ledige.

Oversykepleier Bente Christiansen Vardenær har skrevet hovedfagsoppgave om gjennomtrekk av sykepleiere. Hun mener RiTØ bør rekruttere flere sykepleiere med geografisk tilhørighet til Tromsø for å redusere gjennomtrekket.

- Det ville ha kostet 1.092.000 kroner å etterkomme studentenes lønnskrav, hevder Vardenær i et skriv til direktør Knut E. Schrøder.

Ifølge hennes tall ville sykehuset kunne spare over elleve millioner kroner i reduserte ansettelsesutgifter og mindre gjennomtrekk av sykepleiere hvis 42 sykepleiere ble rekruttert.

Personalsjef E. A. Solvoll opplyser at RiTØ gikk kraftig i underskudd i 1999, men de eksakte tallene ligger ennå ikke klare.

- Som nyutdannet sykepleier med RiTØ-lønn vil man med dagens bo- og leveutgifter i Tromsø gå i underskudd med bortimot 2.000 kroner hver måned

Utopia tar gjerne imot leserinnlegg. Skriv kort og poengtert, og du når flere med dine meninger. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte. Oppgi navn og adresse. Leserinnlegg kan trykkes anonymt. Vi foretrekker tekst på diskett eller via e-post.

«Debatten om utbygging av gasskraftverk i Noreg er latterleg! At Det kongelige norske arbeiderparti no omsider har bestemt seg for å satse på gasskraftverk basert på gammaldags teknologi burde tale for seg sjølv. Det er pinleg å registrere korleis dei i dag legg seg fullstendig flate for Naturkraft AS.»

Se side 14

Student- rabatt

Rabatten gis ved visning av gyldig studentbevis og betalt semesteravgift. Rabatten gjelder varer til ordinær pris.

expert
elektromarked
midt i sentrum!
J.M.HANSEN
Storgt. 56 tlf 77 66 55 00

Stortorget 2
tlf 77 61 11 66
**Peppi's
PIZZA**

Urmester Noralf Andersen
Stortorget 3
(vis a vis Domus)
tlf. 77 68 26 55

WINTERSPORT
SPORTSHUSET A/S

Bowling & Squash
Stakkevollvn 49
tlf 776 19770
Åpent 10:00-24:00
alle dager

Elsa M. Systue
Vestregt. 1, tlf. 77 65 64 31
Forhandler for SINGER og PFAFF

KAFFE · TE · KRYDDER
Taras
DUFTER OG GAVEARTIKLER
Markedsplassen tlf 776 82254

H. Mydland's
STUDENTENES EGEN SLAKTER
Skippergata 15
tlf 77 68 21 16

Britt's
BOUTIQUE
Storgt. 89 og Jekta
tlf 77 60 19 80

SKINNMESTEREN
VEITASENTERET - TLF 77 61 28 01

JENSENS
EURO SKO
Torgsentret - Storgt. 79
tlf 77 68 15 63

TSI
er ansvarlig for
studentrabatten.

Universitetsbokhandlar på nett?

Det viser seg at fleire og fleire studentar kjøper bøker på nettet. Studentsamskipnadene ved universiteta vurderer eit samarbeid om ein ny, nasjonal nettbokhandel der hovudmålgruppa er studentar.

Marit Ljøsne
(tekst og foto)

Ellinor Ellingsen går andre året på embetsstudiet i psykologi. Ho bestemte seg for å handle med ein utenlandsk nettbokhandel og betalte dermed 30 prosent mindre enn det ho ville gjort dersom ho hadde handla på Akademisk Kvarter.

– Eg synest studentar burde vite kor mykje ein kan tene på å handle pensumbøker på nettet. Eg er i utgangspunktet ikkje for at ting skal handlas over nettet, men heller nytte lokale butikkar. Som student har ein lite pengar og når ein kan tene 729 kroner på å handle fire bøker på nettet, så gjer ein det. Sjølv sagt handlar eg dei bøkene eg kan på Akademisk Kvarter. Men det er gren-

ser for kor god råd ein har til å drive "veldedighetsarbeid."

Dagleg leiar på Akademisk Kvarter, Ståle Åbotsvik, beklagar at tilbodet er som det er:

– Dei fleste studentbokhandlane er i ein utfordrande situasjon akkurat no. Sal av bøker på nettet vert meir og meir populært. For oss i Tromsø er kanskje det største problemet at det er så få studentar som er på kvart fag. Bestilling av få eksemplar fører til at tilbodet frå leverandøren ikkje vert det beste.

Det er store planar om at studentsamskipnadene ved universiteta i Oslo, Trondheim og Bergen skal starta ein felles nettbokhandel. Dette samarbeidet håpar me Universitetet i Tromsø kan vere med på, seier Åbotsvik.

Avtalegaloppen

Iveren etter studentutveksling har ført til at Universitetet i Tromsø kun har oversikt over halvparten av sine utvekslingsavtaler. Det råder usikkerhet rundt levedyktigheten til flere avtaler, mens andre ikkje engang fins i arkivet.

Kari Mette Darell Eliassen

Astrid Revhaug, leder for internasjonalt studentkontor, ønsker imidlertid en gjennomgang av alle inngåtte samarbeidsavtaler med utenlandske universitet. I dag har de bare oversikt over halvparten av de ca 160 utvekslingsavtalene.

– Mange fakulteter og institutter har inngått avtaler uten at internasjonalt studentkontor noen gang har blitt informert, sier Revhaug om årsaken til den manglende oversikten.

Kvantitet før kvalitet

– Stillinga mi er forholdsvis ny, den ble først oppretta i 1997. I dag har internasjonalt studentkontor fire stillinger. Målet vårt er å få gått igjennom alle avtaler som er inngått, og dette skal være gjort i løpet av vårsemesteret. Vi vil finne ut om avtalene enda eksisterer og om de er levedyktige, sier Revhaug. Flere av disse avtalene må korrigeres og kompletteres; nå ønsker man

bedre avtaler framfor alt for mange som ikkje kan vedlikeholdes.

Dårlig oppfølging av
UITø?

Et eksempel på en slik avtale som nå er lagt død er Wisconsin-avtalen. Den var inngått direkte mellom Det humanistiske fakultet ved UiTø og Universitetet i Madison. Man sendte en student til USA i "bytte" mot en derfra. Utopia har vært i kontakt med Tromsø-studenter som har deltatt på dette programmet og de har vært meget fornøyd. Denne avtalen er nå sagt opp av det amerikanske universitetet.

Tapte skolepenger

Revhaug forklarer at universitetet i Wisconsin hadde hatt en gjennomgang av sine avtaler og mente at avtalen med UiTø ikke var like fordelaktig for begge parter.

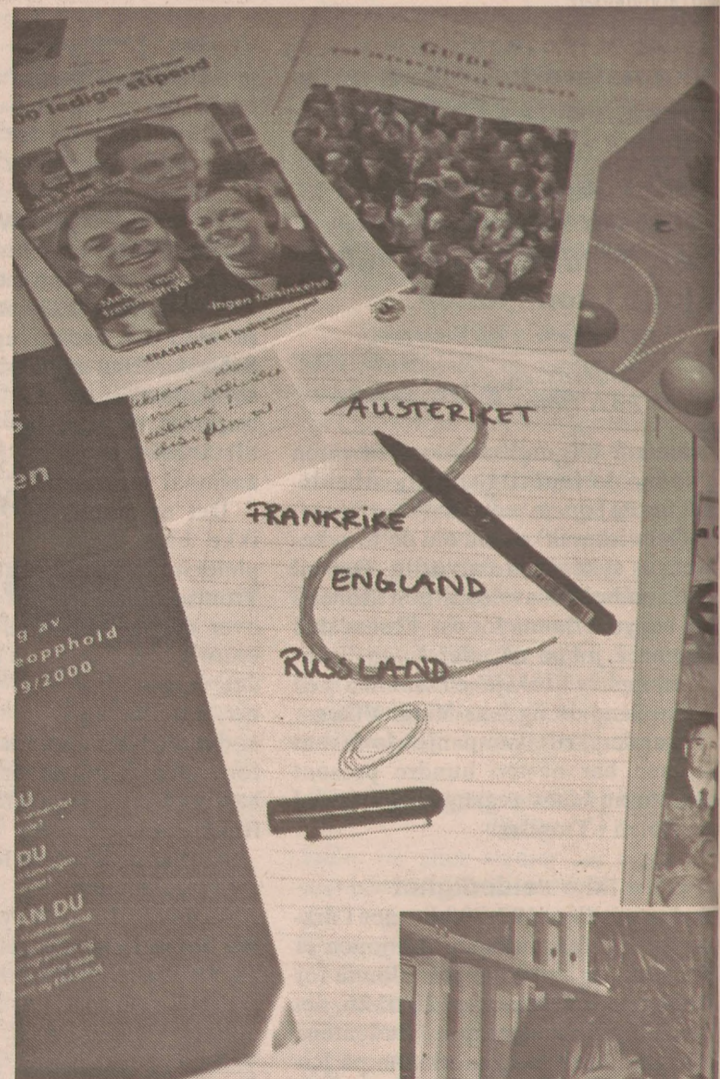
– Universitetet i Wisconsin tapte penger på norske studenter, uttaler Revhaug. Utvekslinga innebar nemlig at utvekslingsstudentene fikk studere gratis hos dem, og de mistet dermed skolepenger på avtalen.

Dette synes å være en tendens i land med universitet som tar skolepenger.

– Jevnt over ser vi at spesielt engelskspråklige land kutter avtaler. De taper for mye penger på tapte skolepenger. I tillegg ønsker få studenter å komme til Tromsø, avslutter Revhaug.

PÅ NETT: Ellinor sparer store penger på å handle pensumbøker på nettet.

AVTALEMYLDER: Kvantitet har gått foran kvalitet ved inngåing av studentutvekslingsavtaler. Astrid Revhaug, leder for internasjonalt studentkontor, ønsker en oversikt alle inngåtte samarbeidsavtaler.

Winduer mot forskning

Kunnskapstunge Institutt for informatikk og kapitaltunge Microsoft inngikk nylig samarbeid. Som gjenytelse for forskningsutveksling spanderer Microsoft programvare verdt atskillige millioner.

Harald Groven
(Photoshop- og Word-arbeid)

Universitetene er ikke lenger alene om å drive grunnforskning. Datagiganten Microsoft bruker årlig 860 millioner kroner på forskning. Dette er nøyaktig like mye som UiTø bruker til hele sin virksomhet. Med en slik finansiell ryggdekning skulle en tro det var umulig for en "fattig" statlig forskningsinstitusjon å drive forskning på like høyt nivå som programvarehuset.

– Det er spennende at Tromsø kan hevde seg på samme nivå som Princeton i USA og Cambridge i England når det gjelder faglig nivå, sier Bjarne Hovemoen som er leder for Microsoft Education i Norge.

Microsoft har hittil inngått avtaler med et førtitalls universiteter i Europa. Men Institutt for informatikk (Ifi) i Tromsø er det første instituttet i Norge som har oppnådd denne statusen.

– Dette er først og fremst en avtale mellom Microsoft Research og Ifi. Det har vært en fjær i hatten for MS-Norge at Institutt for informatikk blir regnet som et av de beste fagmiljøene i verden på distribuerte systemer, sier Hovemoen.

Gratis programvare

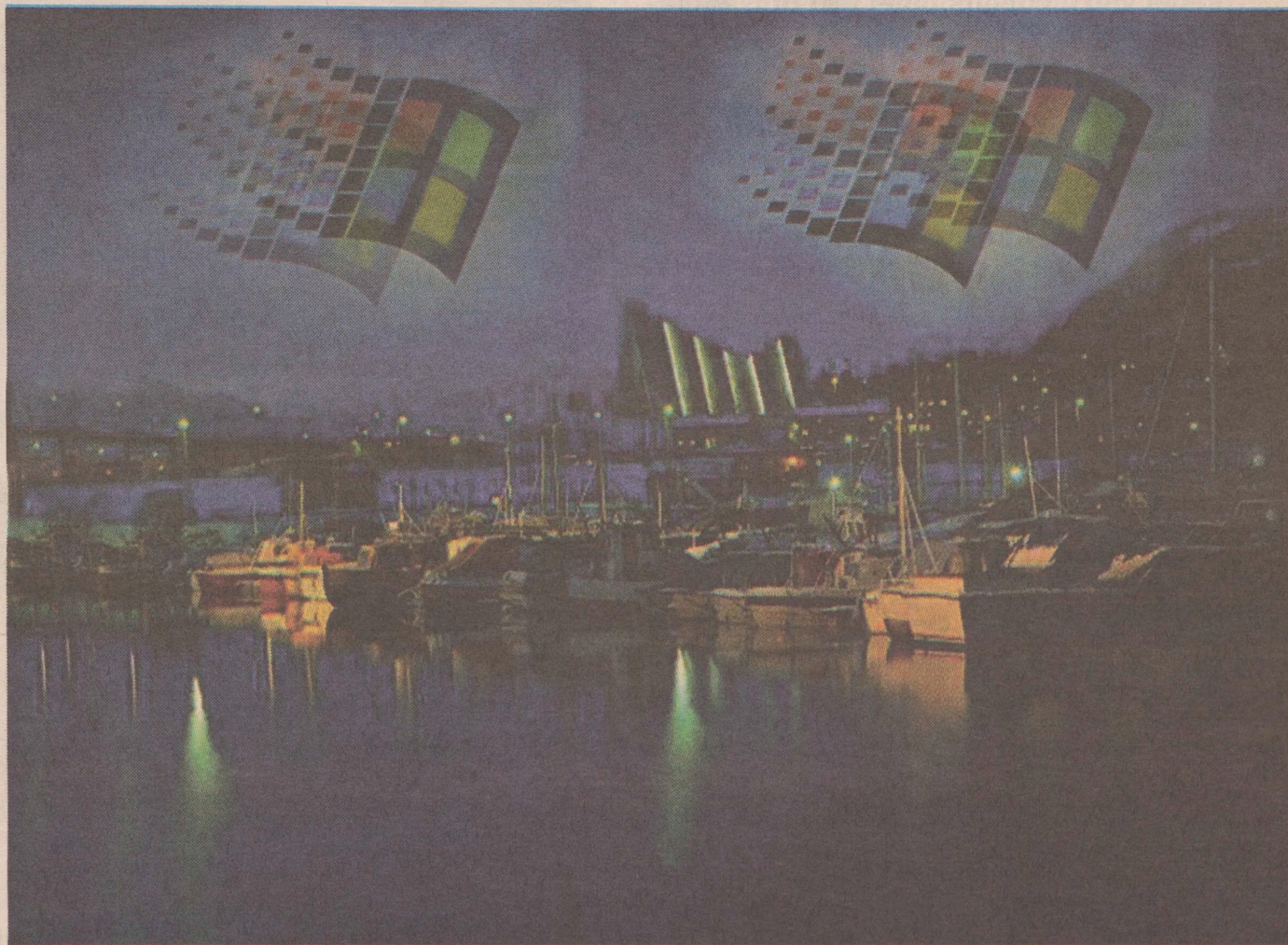
Ifi understreker at programvareavtalen kun er en bieffekt av forsknings-samarbeidet. Instituttet vil få gratis lisenser på Microsofts snart leveringsklare operativsystemoppgradering Windows 2000. Den allestedsnærværende kontorpakka Office 2000 blir også gratis for Ifi. Dette er programvare "alle" bruker. Programmeringsverktøyet Visual Studio derimot, er mer et spesialistverktøy. Instituttet vil helst unngå å tallfeste hva denne avtalen er verdt. Men denne programpakken er såpass standard at den ville ha blitt kjøpt inn uansett, med de store omkostningene som det ville medført.

– Er det noen misnøye med at Microsoft har fått en så dominerende posisjon etter avtalen?

– Det eneste er at studenter etterlyser tidspunkt for når produktene kommer, sier Svein Tore Jensen ved Ifi.

Gratis lunsj?

– Fra en informatiker er utdanna til vedkommende sitter i en stilling med myndighet til å kjøpe inn programvare for hundretusener av kroner går det vanligvis knappe to til fire år. Dette tilsvarende tid det tar å selge inn en produktfamilie. Dette sier en kilde med tilknytning til Microsoft til Utopia. I da-

Vil Microsoft monopolisere mer enn programvare? Nylig inngikk institutt for Informatikk et forskningssamarbeid med Microsoft Research sin avdeling i Cambridge.

tabransjer sprer gjerne trender og produkter seg fra campus til næringsliv, ikke omvendt. Den eneste iøyenfallende forskjellen mellom Microsofts hovedkvarter og en universitetscampus er at Colaen i brusautomatene er gratis. På slutten av 80-tallet fikk Apple sitt gjennombrudd som følge av tung markedsføring seg tungt overfor utdanningssektoren. Donasjoner og prisdumping til utdanningsinstitusjoner er regnet som en av de beste måtene å komme seg inn på et sterkt konkurransepreget programvaremarked.

Trues uavhengigheten?

Institusjoner som driver med datateknisk utdanning står overfor samme problemstilling. Velger de å utdanne kandidatene i de programvareløsningene

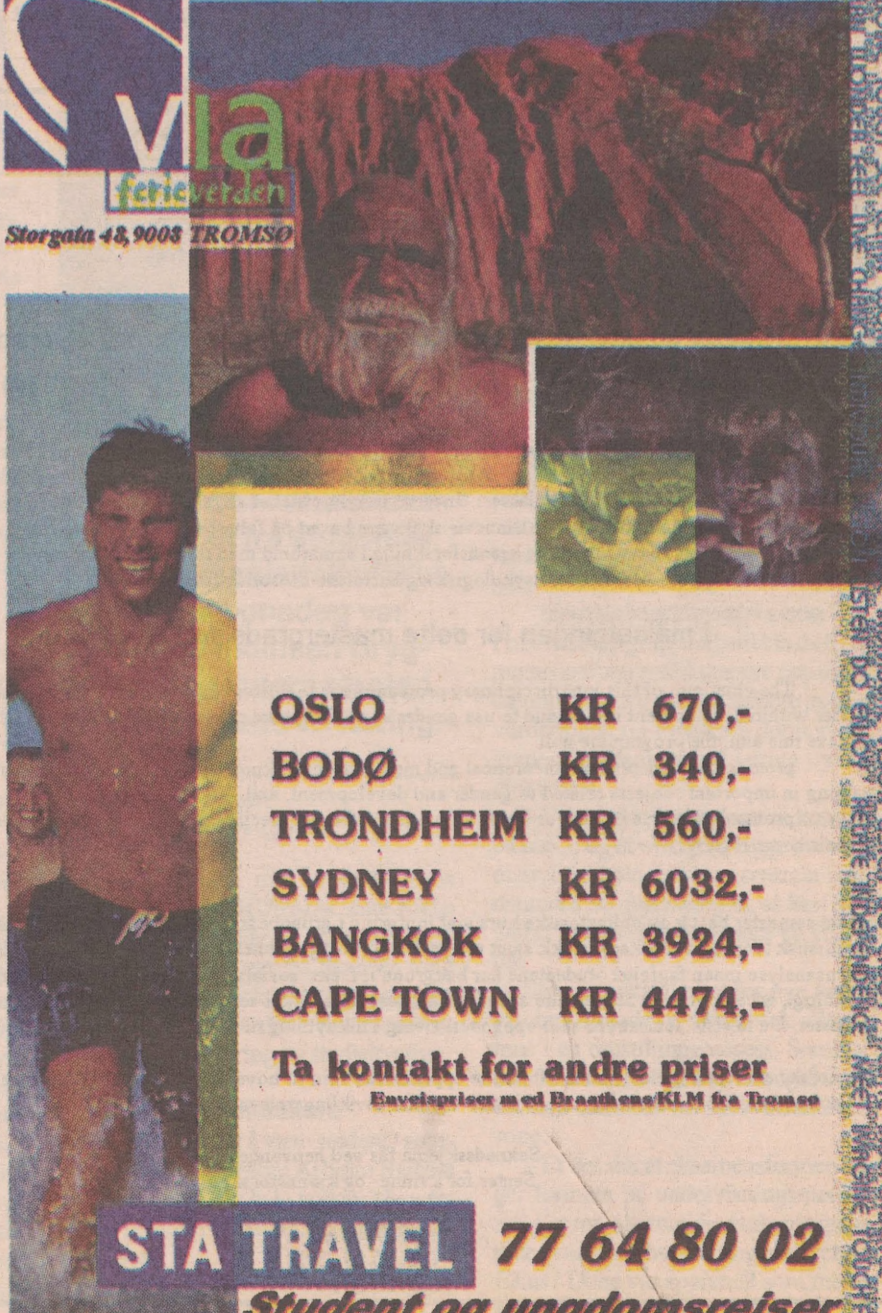
som er mest utbredt, havner de i lompa på et programvarehus, og kjenner ofte bare en type løsninger til mangeartede problemer. Unnviker man standardpakken vil kandidatene komme til å jobbe i et fremmed næringsliv. Et næringsliv som i dag er overveldende behersket av Microsoft-løsninger.

– Vi håper selvfølgelig at de bruker vår teknologi, men vi legger ingen føringer på hvilken programvare de skal bruke. Dersom vi hadde lagt betingelser, ville UiTø sagt nei til en slik avtale. Forskningen må ikke styres, sier Bjørnar Hovemoen.

– Avtalen legger ingen som helst bånd på at vi må holde oss til MS-produkter, slår Svein Tore Jensen fra instituttet fast.

Storgata 48, 9003 TROMSØ

OSLO	KR 670,-
BODØ	KR 340,-
TRONDHEIM	KR 560,-
SYDNEY	KR 6032,-
BANGKOK	KR 3924,-
CAPE TOWN	KR 4474,-

Ta kontakt for andre priser
Enveispriser med Braathens/KLM fra Tromsø

STA TRAVEL 77 64 80 02
Student og ungdomsreiser

Medisinstudenter ønsker årlig eksamen

Tilbake til fortiden

Særpreget ved medisinstudiet ved Universitetet i Tromsø er i ferd med å forsvinne. På et allmøte før jul gikk medisinstudentene inn for årlige eksamener i motsetning til en 60-vekt-tallseksamen på slutten av fjerdeåret.

Kari Mette Darell Eliassen
Hanne Stien (foto)

Endringa gjelder embetsstudiet i medisin og ble støttet av flertallet av medisinstudentene på fagallmøtet før jul. En innføring av årlige eksamener vil bety slutten for den radikale "Tromsømodellen".

Nytenkning i nord

Da man opprettet medisinstudiet i Tromsø ønsket man en annen studiemodell enn det som ble tilbudt på de andre medisinstudiene i Norge. Disse var for eksamenstunge. "Tromsømodellen" ønsket å nedtone eksamenspresset. Løsningen ble en modell med kontinuerlig repetisjon fra andre til fjerde år, og én eksamen da. Eksamenspresset er i dag enormt på fjerdeårs studentene, og tett oppfølging av studentene har falt bort som en følge av større og større kull.

Ikke alle er enig

En student som er imot denne endringa er andreårsstudent Bjørn Egil Johansen.

– Jo sjeldnere en har eksamen, jo mindre blir eksamensfokuseringa. Det er selvfølgelig ikke tvil om at presset på fjerdeårsstudentene er stort, sier Johansen, men mener dette skyldes dårlig oppfølging og evaluering underveis.

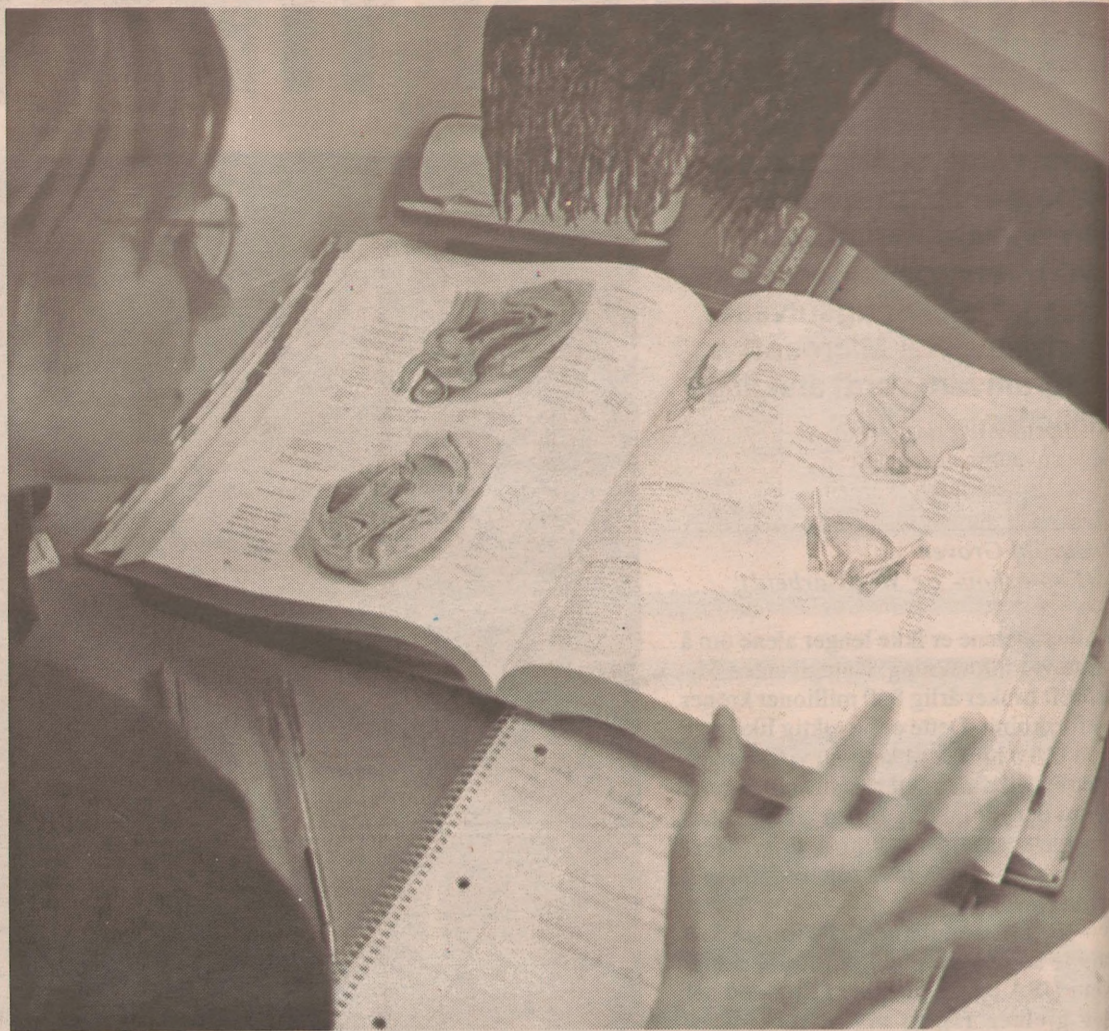
– En eksamen måler kun kurskrav, men det er ikke ensbetydende med hvor mye en har lært. Det legges for mye vekt og tid på meningsløs pugg til en teoretisk eksamen, sier Johansen og skisserer svakheter ved andre modeller:

– I Bergen har man to ukers kurs og deretter eksamen, og ofte blir resultatet at pensum går inn det ene øret og ut det andre. Meningen med Tromsømodellen er at kunnskapen skal legges inn i langtidshukommelsen. Dette var ment som en kvalitetssikring for utdannelsen.

– Umenneskelig

Førsteårsstudent Kristin Planting Møllmann stiller seg derimot positiv til endringa.

– Det er flere årsaker til at studiemodellen bør endres. Det er umenneskelig å ha eksamen

FRYKTER: Kristin Planting Møllmann er redd for skippertak før fjerdeårseksamen.

etter tre år uten noen form for eksamenstrening. Det er klart at det beste hadde vært få eksamener, men med de ressursene vi har i dag er ikke dette mulig, sier Planting Møllmann, og mener at rammene må forbe-

dres:

– Oppfølging og evaluering av studentene underveis må bli mye bedre hvis vi skal opprettholde dagens eksamensordning. Ordninga, slik den består i dag, er beregnet på 40 og ikke

80 studenter, sier Planting Møllmann, og avslutter med et siste argument:

– Hvis en dessuten bestemmer seg for å hoppe av underveis, har en ingen uttelling for de tre årene uten eksamen.

UNIVERSITETET I BERGEN

Senter for kvinne- og kjønnsforskning

Utlysning av studieplasser for norske studenter til nytt mastergrad-program: M. Phil. in Gender and Development

Et nytt, tverrfaglig mastergrad-program i Gender and Development er vedtatt opprettet ved Universitetet i Bergen, med oppstart i august 2000. Det vil bli tatt opp studenter både fra utviklingsland og fra Norge; for første kull vil det opprettes inntil 10 studieplasser. Undervisningspråket er engelsk. Studiet er på hovedfagsnivå, og skal munne ut i en avhandling som fortrinnsvis skal være basert på feltarbeid i et utviklingsland. Programmet koordineres ved Senter for Kvinne- og kjønnsforskning i samarbeid med relevante grunnenheter ved Samfunnsvitenskapelig, Medisinsk, Psykologisk og Historisk-filosofisk fakultet.

I målsetningen for dette mastergradsstudiet heter det:

The chief aim of this interdisciplinary programme is to enable the students to understand the significance of gender within development issues, and to use gender as an analytical category within their research. In order to achieve this aim, the programme will

- provide the students with theoretical and methodological knowledge as well as research training in important subjects related to gender and development, and
- promote expertise in various fields within the students' special areas of academic interest, primarily related to their home region.

Første semester består av obligatoriske kurs viet innføring i grunnbegreper innen utviklings-forskning, feministisk teori og vitenskapskritikk samt relevant metodologi. Annet semester vies spesialisering i kjønnsanalyse innen fagfelter studentene har bakgrunn i, f. eks. sosialantropologi, medisinsk etikk, kryskulturell psykologi, arkeologi osv. Studentene anbefales å utføre feltarbeid i sommermånedene mellom andre og tredje semester. De to siste semestrene vies oppgaveskriving i tilknytning til veiledning og metodeseminar.

For norske studenter gjelder samme formelle opptakskrav som til hovedfag. I tillegg vil det være en forutsetning at søkerne har akademisk bakgrunn i kjønns- og/eller utviklingsrelevante emner.

Søknadsskjema fås ved henvendelse til:
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Allégaten 34
5020 Bergen
Tel.: 55 58 33 12
Fax: 55 58 96 64

English summary

At Last

After years of negotiations and failed attempts, the students of Tromsø have now finally got their own meeting place. Skansen, a large wooden building at the harbour behind the Town Square, has become the new students' house.

Microsoft

The University of Tromsø has recently come to an understanding with the software giant Microsoft. Every year Microsoft donates software for research purposes. The University of Tromsø is the first university in the country to benefit from the new agreement. Our extensive net of contacts abroad has turned out in our favour, says a spokesperson for the University administration.

Nurse Boycott

Graduates from The School for Nurses refuse to work for the regional hospital before the pay for trainees is raised. – The hospital doesn't value its nurses, says Enni Solli, one of the nurses behind the boycott. The hospital director, Knut Schröder, says dealing with pressure groups seems unna-

tural. Instead he proposes to negotiate a solution on a national level. The nurse-union, however, supports the students.

Exchange Chaos

The leader for The Office for International Students, Astrid Revhaug, claims the University has failed to keep track of its own exchange agreements. – Some departments have joined exchange programmes without notifying us, she said, and pointed to the fact that only half of all agreements have been reported to the proper authorities.

Senior Foreign Correspondent on Russia

Senior foreign correspondent for Russia, Hans Wilhelm Steinfeldt, lectured at Mackjelleren last week. Steinfeldt spoke in length on the political legacy of ex-president Boris Yeltsin. Steinfeldt said corruption had become endemic in Russia during the Yeltsin years, but he was still optimistic about the future of the former superpower. – The war in Chechnya is a mistake, he emphasised, but Russia has still lowered its foreign policy ambitions notably.

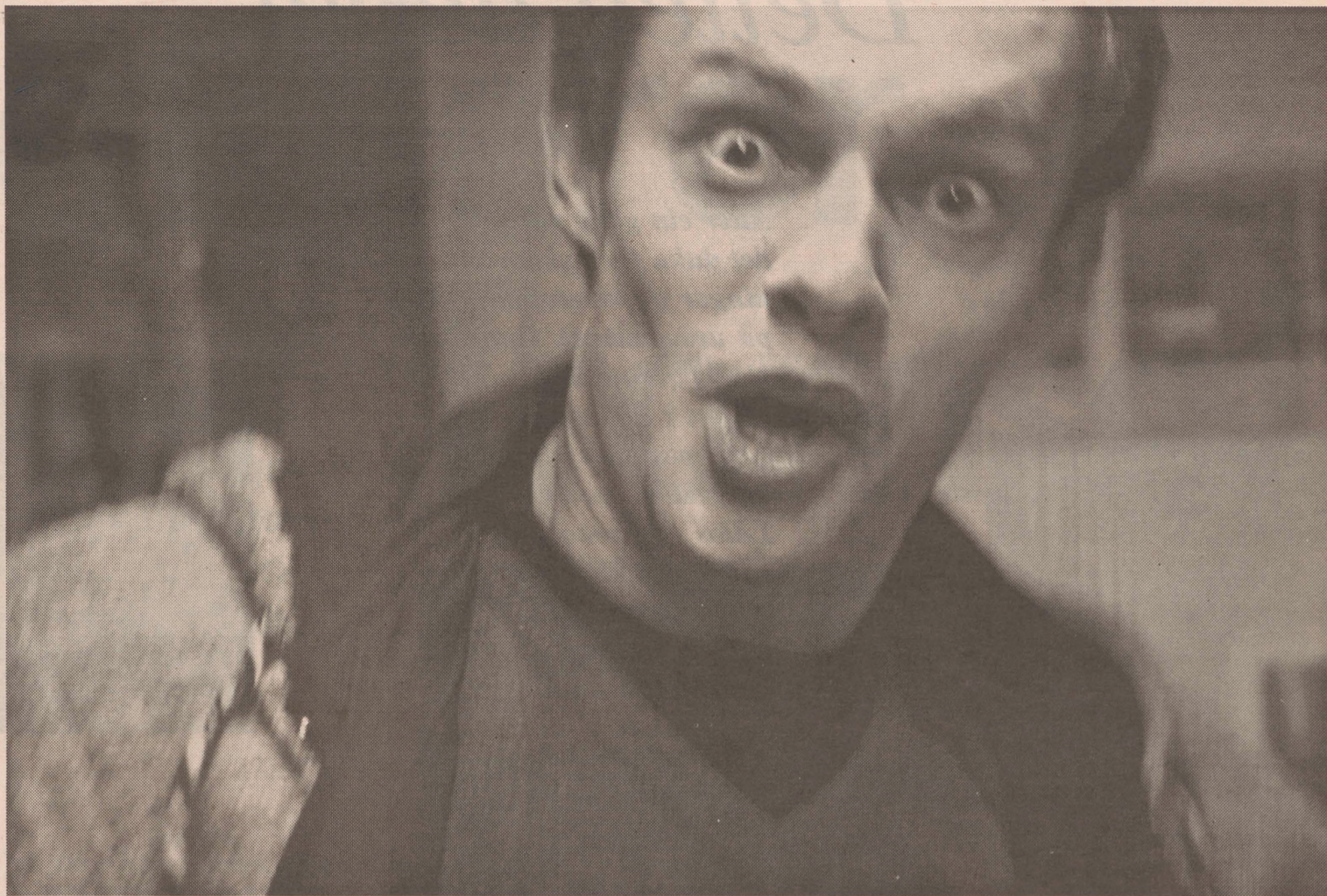
Om studentrepresentantene i Universitetsstyret får det som de vil, må framtidige profesorer ved Universitetet i Tromsø framvise dokumentasjon på at de er gode til å undervise.

Trine Andreassen
Marit Ljøsne(foto)

På tampen av 1999 la de daværende studentrepresentantene i Universitetsstyret, Torgeir Knag Fylkesnes og Eidi Ann Hansen, fram et forslag til styret om at undervisningsegenskaper bør tillegges større vekt ved ansettelse av vitenskapelig ansatte. Forslaget er nå ute på høring.

I utgangspunktet skal forskningskompetanse og pedagogiske ferdigheter telle femti prosent hver i en søknad, men forskning tillegges i realiteten suverent størst verdi ved ansettelser. Forslaget går ut på at søkeren skal legge ei mappe ved søknaden. Denne mappa skal inneholde dokumentasjon om søkerens pedagogiske ferdigheter. I tillegg skal søkeren holde prøveforelesninger og intervjues. Dette er ment som tilleggskrav til den allerede eksisterende ordningen og som kvalitetssikring.

Få se mappa di

PÅ TRYNET: -Påfallende at det er så mye tull i rapporten, sier Torgeir Knag Fylkesnes.

Rot fra studiedirektøren

Studiedirektørens skriv som omhandlet forslaget om mappedokumentasjon for vitenskapelig ansatte inneholdt en rekke feil. - Studieavdelingen kan ikke ha forstått viktigheten av dette, hevder Torgeir Knag Fylkesnes.

Studiedirektør Ingrid Bergslid Salvesen sendte i slutten av november i fjor et skriv som omhandlet forslaget. Brevet inneholdt flere feil: Hansen og Knag Fylkesnes ble omtalt som studentstyreprerentanter. Det var ikke fastsatt høringsfrist.

Og Studentstyret var ikke ført opp på lista over høringsinstanser og mottok dermed ikke skrevet.

Glemte Studentstyret - Det er veldig påfallende at det er så mye tull i skrevet, sier Torgeir Knag Fylkesnes. Han mener å spore en nega-

tiv undertone i brevet.

Studentstyreleder Ellen Øseth velger å tro at Studentstyret ble utelatt som følge av manglende informasjon hos administrasjonen.

- Først fikk vi ingenting. Så fikk vi et brev om at vi hadde fått det første skrevet som vedlegg, men det hadde vi ikke. Så måtte vi selv finne fram til vedleggene. Det har skjedd veldig mye rart og vært mye rot i denne forbindelse. Jeg velger å tro at det ikke er gjort bevisst. Men det er ikke et bra signal at vi ble glemt i utgangspunktet, påpeker Øseth.

Misforståelse

Studiedirektøren hevder feilene er resultat av en misforståelse.

- Jeg kan ikke sitte og analysere hvorfor jeg har skrevet som jeg har gjort.

- Jeg trodde Torgeir Knag Fylkesnes og Eidi Ann Hansen var studentstyreprerentanter. At ikke Studentstyret fikk høringsnotatet i første omgang, skyldes kortslutninga mi med at de to satt i Studentstyret, sier Bergslid Salvesen. Hun avviser at hun er negativt innstilt til forslaget.

- Forslaget må vurderes i sin helhet. Det er ikke lett å rekruttere personale til Trom-

sø. Som eneste norske universitet med slike krav om tilleggsdokumentasjon, kan vi få ytterligere vanskeligheter med rekrutteringa. På den andre siden blir det lettere å vurdere undervisningspersonalets kompetanse.

- Hemsø for studietutvikling

I brevet ber studiedirektøren adressatene vurdere eventuelle konsekvenser forslaget vil ha for rekruttering til Universitetet. De mulige positive konsekvensene for studiekvaliteten nevnes ikke.

- Hvis studieavdelingen ikke forstår den sentrale betydningen av dette forslaget, er det en hemsø for konstruktiv læring og studiekvalitet. I så fall, kjipt for Universitetet, hevder Knag Fylkesnes.

Studiedirektøren selv avviser at hun er negativ til forslaget.

- Jeg kan ikke sitte og analysere hvorfor jeg har skrevet som jeg har gjort. Konsekvensene for rekruttering ble ikke berørt i skrevet fra Knag Fylkesnes og Hansen. Det var derfor naturlig for meg å nevne dette i mitt skriv. Jeg har ingen negativ holdning til forslaget. Det er interessant og må vurderes. Vi ønsker dette forslaget velkommen for å bedre undervisningssituasjonen.

Kamelslukere

TØRST: Seminardeltakerne diskuterte ivrig alternative måter å slukke kunnskapstørsten på.

- Studenter er kamelslukere, heter det fra studenter på Det humanistiske fakultet som sist onsdag var samlet på Skansen brygge for å diskutere tørsten på studentsentrert læring.

Vegar Andreassen
Marte Spangen (foto)

Seminaret Tørst i regi av studentenes arbeidsutvalg på HUM-fak satte fokus på studentsentrert læring, og nesten femti studenter møtte opp på Skansen for å diskutere akademiske grunnpilarene som undervisningsmetoder, eksamensformer, mappevurdering og studiekvalitet.

Kamelslukere

Hva innebærer det å være student? spurte en av initiativtakerne Asbjørn Bartnes retorisk, og ga oss hele tankerekken fra tørst via ørken til kamel, og til slutt, kamelsluker.

- Studentene er kamelslukere fordi de godtar rollen som passive konsumenten

ter i læringsprosessen og at de aksepterer liten eller ingen formidlingstrening i løpet av studietiden, konstaterte Bartnes.

Skoleeksamensfri sone

I runden med gruppearbeid ble de fremmøtte oppfordret til å skissere opp drømmeuniversitetet, problematisere mappevurderingen og forsøke å definere begrepene studentsentrert læring og studiekvalitet.

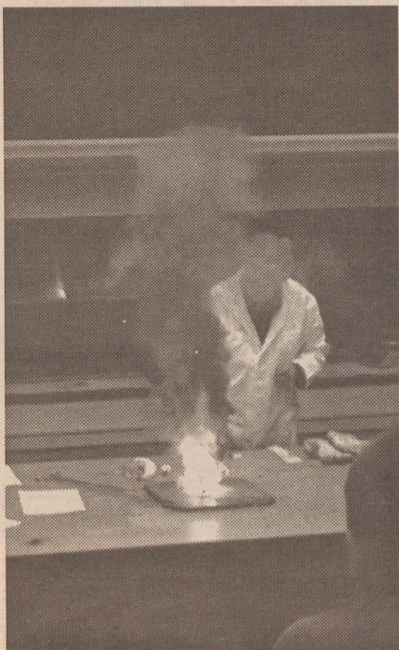
- Det er viktig at studentene kommer på banen og er med på å legge innhold i disse begrepene som er sentrale i studentenes læringssituasjon, sa Stef Schwabe, fungerende AU-leder på HUM-fak.

Som forsøksfakultet for nye undervisningsmetoder er HUM-fak allerede inne i en omstillingsprosess. Seminardeltakerne diskuterte om man også skulle erklære fakultetet for skoleeksamensfri sone.

- Er det slik at eksamensformen legger føringer på undervisningsmetodene? Og må alternative evalueringmetoder vurderes hvis læring skal settes i fokus? Dette var spørsmål som meldte seg i diskusjonen.

Deileg debut

Atter ein gong var det duka for nykomningar og veteranar på universitetet. Ope NM i grauteting, solfest i Bodegaen, lysløypestafett i byen og konsert med de Lillos var noko av det som stod på menyen. Det yra av liv i Hovudgarden der mange av rettane vart servert.

Kræsje, bang, bombom. Flammene flagra. Førolesning med stil var det, uten tvil.

Grauteting til dei store breddegrader. MEIR! ropte Joris frå Nederland. Han åt 3,1 kilo graut. Enkelte gjorde som Askeladden. Dei lurte grauten ned i skreppa. Men skreppa lekka og Askeladden vart deppa.

Øl vart skvetta, men Lars lot seg ikkje dra i fletta. Han spelte og sang til strengane sprang.

Menneske og dyr tok fyr då sola atter rann i Bodegaen. Det var som å vera på Påskeøyane. Mange freistandefruktar både her og der.

Musikken vart digga, ingen ville heim å liggja. Det bobla og brusa i publikum og krusa.

Studenthuset i havn:

Gratulerer, Tromsø!

25 års studentkamp er kronet med seier: Utdanningsbyen Tromsø har fått et samlingspunkt for sine vel 8.000 studenter, og kulturbyen Tromsø har fått ei ny storstue.

Vegar Andreassen
Hanne Stien (foto)

Det er nåværende Skansen Brygge som skal bli Tromsøs lenge etterlengtede studenthus. Den historiske avtalen mellom Vertshuset Skarven, som nå driver Skansen Brygge, og Student-samskipnaden i Tromsø (SiTø) blir etter all sannsynlighet undertegnet denne uka. Overtakelsen finner sted allerede 1. april, og da står fire fulle etasjer i et nyrenovert og verneverdig praktbygg sentralt i sentrum til studentenes disposisjon.

Tredje størst

Studenthuset har et samla bruksareal på nærmere 2.500 m² fordelt på fire etasjer, og blir dermed det tredje største studenthuset i Norge. Bare Oslos Chateau Neuf og Trondheims Det runde hus er større. Studenthuset gir med andre ord rom for både flere parallelle aktiviteter og store arrangement, med en samla publikumskapasitet på over 800 personer.

Blant annet planlegges det konsertscene med plass for 500 personer. I tillegg kommer kafé, bar, bibliotek, leserom, PC-er og andre fasiliteter. Studenthuset vil dessuten overta Skansen Brygges gode kjøkken, og fortsatt satse på seminarer, selskap og annen utleievirksomhet.

For alle

– Det er et hus med store muligheter, og vi ser for oss alt fra større konserter til utstillinger og filmvisninger, sier Anniken Kleven, som leder "Prosjekt studenthus".

– Studenthuset har gode forutsetninger for å bli ei storstue for et vell av kulturelle tilbud. Det blir et dynamisk og levende sted – et samlingspunkt for studentene ved Universitetet og Høgskolen i Tromsø, men selvfølgelig også for byens øvrige befolkning. Studenthuset er åpent for alle, understreker Kleven.

Den siste måneden har hun og fire andre koordinert en stor stab av frivillige ildsjeler som har arbeidet hardt for å få alt fra økonomi og jus til kultur og konsept på plass.

Åpen prosess

Men nå åpnes dørene for alle studentene til å være med å utforme vårt eget hus:

– Nå, etter offentliggjøringa, er det demokratiet som skal råde. Alle som har lyst til å bidra er hjertelig velkommen, enten ved å være med i arbeidsgrupper eller komme med tips og kommentarer via forslagskasser eller hjemmesida (www.uit.no/studenthuset), sier Kleven. Blant annet inviteres det denne uka til navne- og logokonkurranse, og det er behov for flere frivillige medarbeidere som skal stå for den daglige drifta av huset (se side 13).

Føråpning

I dag onsdag er alle studenter invitert til "førpremiere" på Skansen Brygge kl. 13.30. Det settes opp busser fra Breivika og høgskolens avdelinger kl. 13.00, og det er åpent hus utover ettermiddagen og kvelden.

ET STUDENTHUS GÅR I LAND

1995- STUDENTHUS ET AS STENGER.

VÅR 98- TIDLIGERE STUDENTSTYRELEDER KRISTIAN WENGEN ANSETTES AV STUDENTSTYRET. PÅ EN MND. UTARBEIDER HAN PROSJEKTET, EN UTREDNING OM BEHOVET FOR STUDENTHUS I TROMSØ OG ØKONOMISKE FORUTSETNINGER FOR DETTE. DRØMMEN OM ET STUDENTHUS TAS OPP IGJEN. DET OPPRETTES OGSÅ ET STUDENTHUSUTVALG.

Bryggesjauerne

Studenthuset er mer enn et sosialt samlingssted for tromsøstudentene. Det er en kulturarena for profesjonelle og amatører i Tromsøs kulturmiljø. Det er en del av studentenes totale læringsmiljø. Det er et prosjekt som har involvert en rekke personer,

frivillige så vel som offentlige. Realiseringa er derfor et resultat av ei formidabel arbeidsøkt hvor flere instanser har samarbeidet nært og godt. Når huset nå er en realitet, slipper både studentene, utdanningsinstitusjonene og vertskommunen jubelen løs.

Åpent hus

Prosjektgruppa
Prosjektleder: Anniken Kleven

– Studenthuset skal romme et bredt utvalg av kulturtilbud, også fra studenter og amatører, og slik blir det et levende og dynamisk samlingssted for alle, ikke bare studenter. Huset er allerede under streker Kleven.

Et kjempeløft

Interimstyret
Interimstyreleder: Torkjel Sandanger

– Dette er et utrolig løft, ikke bare for studentene, men også for Tromsø by. Dette vil skape helt nye kår for kulturlivet i Tromsø, sier lederen av Studenthusets interimstyre.

– Det viktige nå er å skape et videre godt økonomisk fundament, slik at kulturen i enda større grad kan komme til syne.

Viktig for helheten

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF)
Statsråd: Jon Lilletun

KUF ga positiv respons på Samskipnadens søknad på 5 millioner kroner til studenthus, og Kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun kom med følgende utspill:

– Et eget studenthus vil være et viktig bidrag til å få til et helhetlig læringsmiljø for studentene i Tromsø.

Viktig studentbidrag

Studentstyret
Øverste studentorgan ved UITØ
Leder: Ellen Øseth

– I samarbeid med de ulike kulturaktørene i byen, som vi søker kontakt med, vil vi kunne få et vanvittig bedre kulturtilbud for studentene. Vi som studenter kan også tilføre byen noe den aldri før har hatt, sier en stolt studentstyreleder.

Fantastisk høgskoleinnsats

Studenttinget
Øverste studentorgan ved HITØ
Leder: Vivian Berg

– Endelig er huset her og Høgskolen er med på det på lik linje med Universitetet. Det var en økonomisk utfordring for Høgskolen, som virkelig har anstrengt seg for å realisere prosjektet. Men det er verdt det: Studentene får et bedre sosialt miljø, sier Berg, som roser høgskoleadministrasjonen.

Komplett studieby

Universitetet i Tromsø
Studenttall: 6.100
Rektor: Tove Bull

- Er det ikke fantastisk? Jeg sier som tidligere studentstyreleder Line Kjelstrup: Når vi får studenthus er det ingenting som mangler, konstaterer en fornøyd universitetsrektor.

- Dette har studentene virkelig jobbet for. Studenthuset har mye å si for byen. Det vil gjøre studentene mye mer synlig i bybildet.

Tromsø inn i varmen

Tromsø har hittil vært den eneste større studentbyen i Norge uten et eget studenthus. Når det først er på plass, er det kun Trondheim og Oslo som er større.

Oslo
 Navn: Chateau Neuf
 Areal: 10.000 m²
 Studenttall: ca 35.000

Trondheim
 Navn: Det runde hus (Studentersamfundet)
 Areal: 6.500 m²
 Studenttall: ca 18.000

Tromsø
 Navn: ?
 Areal: 2.500 m²
 Studenttall: ca 8.400

Bergen
 Navn: Akademisk kvarter
 Areal: 2.400 m² (fordelt på 2 bygg)
 Studenttall: ca 16.000

Bodø
 Navn: Studentsamfunnet
 Areal: 1.000 m²
 Studenttall: ca 3.500

I tillegg kan disse studentbyene skilte med eget studenthus:

Stavanger, Folken
 Sogndal, Meieriet
 Kristiansand, Vaskeriet
 Alta, Studentsamfunnet
 Grimstad, Studentsamfunnet
 Harstad, Kroa

Kilde: "Prosjektet: Kortrapport", Studenthusutvalget

Takknemlig

Tromsø Kommune
Kultursentrum
Ordfører: Herman Kristoffersen

- Dette vil bety kolossalt mye for Tromsø by. Studenthusets betydning for byens kulturliv blir massiv. Studentene vil representere en videre utvikling av kulturlivet i byen, sier Kristoffersen.

- Kommunen har utvilsomt felles interesser med studentene, og vi er takknemlig for studentenes innsats i denne saken. Et vitalt studiemiljø vil tjene ikke bare Tromsø, men hele landsdelen, utbryter en begeistret ordfører.

Roser studentene

Høgskolen i Tromsø
Studenttall: 2.300
Rektor: Lisbeth Halse Ytreberg

- Et felles studenthus vil bety veldig mye for hele studentmiljøet i Tromsø. En felles møteplass er virkelig verdifull, ikke minst i forhold til studentrekruttering, sier Ytreberg til Utropia.

- Det er først og fremst studentene som har vært aktive i denne prosessen, svarer høgskolerektoren på spørsmål om hvordan man har klart å realisere Studenthuset.

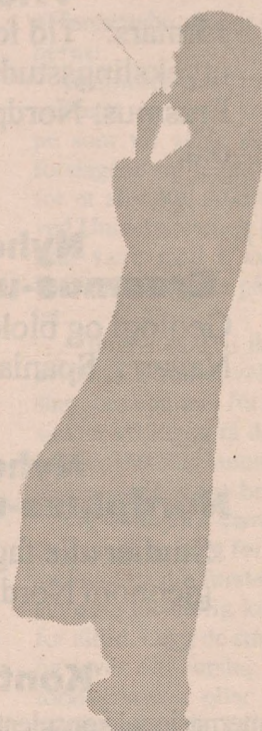

Trygg framtid

Studentsamskipnaden i Tromsø
Velferdsorganisasjon
Styreleder: Jon Christian Fløysvik Nordrum

Samskipnaden står bak de konkrete forhandlingene om bygget, og styreleder Fløysvik Nordrum er trygg på at prosjektet skal bære seg økonomisk.

- Dette er en investering heller enn en utgiftspost grunnet Studenthusets viktige rolle i rekrutteringssammenheng, opplyser styrelederen, og understreker at et solid økonomisk fundament er viktig for å kunne gjøre Studenthuset mer attraktivt og levende.

99 TAR DET AV- JAN KLEV OG SKANSEN BRYGGE TAR KONTAKT OG ER INTERESSERT I AT SAMSKIPNADEN OVERTAR DRIFTEN. LEIETANKEN ER IKKE LENGRE SÅ FREMMED, DET VISER SEG AT ØKONOMISK ER DET IKKE SÅ STØR FORSKJELL FRA Å EIE.

OKTOBER 99- FORHANDLINGER FORTSETTER UTOVER HØSTEN, DET SØKES OM 5 MILL. I STØTTE FRA KUF TIL STUDENTHUS. STYRET I SAMSKIPNADEN OG UNIVERSITETSSTYRET ORIENTERES OM PLANENE OM OVERTAKELSE.

Samlingspunktet

– Dette er kjempesaker for studentene i Tromsø, vi jubler på vegne av alle, sier leder av Studenttinget Vivian Berg og Studentstyreleder Ellen Øseth. Studenthuset vil bli et samlingspunkt for hele studentmassen i Tromsø.

Hanne Stien (tekst og foto)

Både Høgskole- og Universitetsstudentene får dermed sitt felles møtested – symbolsk nok i sentrum, midt mellom de to institusjonene.

– Jeg er utrolig glad på alle studenters vegne, og vil takke alle som har jobbet hardt for å få huset i boks, stråler Ellen. Hun ser på det som en selvfølge at alle studentene tar i bruk det nye studenthuset, og håper også at resten av byens befolkning vil benytte treffstedet.

Vivian understreker at det er viktig at alle studentene, både fra Universitetet og Høgskolen, føler at dette er deres sted. Huset må ikke bli en universitetsgreie. Det er selvfølgelig mye opp til studentene selv å delta, men rekruttering av frivillige må i like stor grad rettes mot høgskolestudentene.

Vært et savn

Studenthuset har vært diskutert i Tromsø helt siden Universitetet ble åpnet. – Så langt har vi

virkelig manglet et felles sted hvor nye og gamle studenter kan møtes. Prosjektet er også fullbyrdet av og for studenter, sier Ellen engasjert.

Hun innser at Studenthuset vil komme i skarp konkurranse med det øvrige uteliv i byen. – Når man tenker på studentarrangementer som Internasjonalt Seminar og konserter er studentene en definert kundegruppe. Begge studentrepresentantene håper plasseringa i sentrum vil integrere studiesentrene og studentene slik at vi får følelsen av å være én studentmasse.

Intet luftslott

Vivian ønsker å rette en stor takk til Høgskoledirektør Ben Schei og Høgskolestyret for bevilgninga på én million kroner til prosjektet.

– Høgskolen har med dette bidraget gitt proporsjonalt like mye som Universitetet med tanke på studenttall, sier Vivian.

De to lederne ser ikke på det som et problem at Studentsamskipnaden står som eeneier av aksjeselskapet, fordi det er stu-

Studentunion: Studentstyreleder Ellen Øseth (UiTø) og Studenttingsleder Vivian Berg (HiTø) ser fram til et felles møtested for Universitetet og Høgskolen.

dentene som er Samskipnaden.

– Vi har jobbet for dette huset så lenge at forventningene om et "luftslott" har bygget seg opp. I den forbindelse kan man spørre seg om hvorfor leie når

man kan eie, spør Ellen før hun avklarer:

– Skansen Brygge-prosjektet som innbefatter en leieavtale er ikke bare det eneste alternativet til studenthus, men og-

så det beste. Prosjektet er meget godt gjennomarbeidet. All forutsetninger for at dette skal gå bra er til stede, avslutter hun fornøyd.

Solid økonomi

De tidligere studenthusprosjektene i Tromsø har strandet på finansiering. Denne gangen har ikke bare brikkene i det økonomiske puslespeilet falt på plass: Studenthuset har også en solid økonomisk plattform.

Vegar Andreassen

Studentsamskipnaden i Tromsø (SiTø) har forhandlet fram en avtale om finansiering som alle aktørene har vært enige om. Avtalen er en framleieavtale med Vertshuset Skarven, som til nå har leid bygget av Søndre Tollbodgate AS.

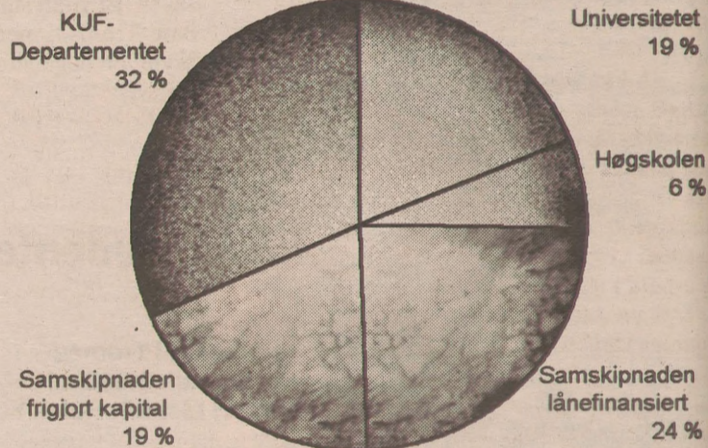
Studenthuset blir utskilt som et eget datterselskap av SiTø, og styreleder Jon Chr. Fløysvik Nordrum mener at prosjektet har en trygg økonomisk basis.

Finansiering

Både i forhold til overtakelsen og den framtidige drifta av Studenthuset er prognosene gode. Grunninvesteringa dekkes av midler fra Høgskolen og Universitetet, samt 5 millioner kroner i støtte fra departementet. I tillegg kommer Samskipnadens egne midler, både i form av frigjort og lånefinansiert kapital.

Prosjektet forventer også kommunal støtte og midler i form av sponsorkroner.

– Det er viktig med et økonomisk fundament for å kunne gjø-

Fordeling: Etter det Utopia kjenner til fordeler de økonomiske bidragene seg mellom de meste sentrale aktørene slik denne kaka viser.

re Studenthuset ettertraktet og levende, sier SiTø-lederen.

Hundre tusen halvlitre

Med hensyn til den daglige drifta har prosjektet brukt studenthuset Akademisk Kvarter i Bergen som sammenligningsgrunnlag

– Vi har regnet med en omsetning som tilsvarende halvparten av Kvarterets, og Kvarteret er mindre enn Studenthuset i Tromsø, opplyser Fløysvik Nordrum.

Han har også beregnet at tromsøstudentene må drikke 50.000 liter øl i året for at drifta skal bære seg. Det er også et nøkternt anslag, i følge styrelederen:

– Studentsamfunnet i Bodø selger 41.000 liter øl i året og de har bare 3.500 studenter, konstaterer Fløysvik Nordrum.

– En investering

Basisen i både SiTø, HiTø og UiTø sin økonomiske situasjon

er studentantallet, påpeker Fløysvik Nordrum.

– Studenthuset vil ha mye si for studentrekruttering, de med vil prosjektet bli å betraktet som en investering heller enn en utgiftspost, tilføyer samskipnadslederen (bildet).

Interessert i en studieperiode i utlandet?

Frister

- ◆ 15.mars: Tid for å planlegge utvekslingsstudier høst 2000. Erasmus, Nordplus, Barentsplus o.a.

Nyheter

Erasmus-utveksling:

- ◆ Geologi og biologi Universidad de Navarra, Spania

Nyheter

Nordpluss-utveksling:

- ◆ Studier alle fag, hele Norden gjennom Nordlys

Kontakt:

- ◆ Internasjonal konsulent ved ditt fakultet
- ◆ Internasjonalt studentkontor i Studieavdelinga, 3.etg. Administrasjonsbygget
www.adm.uit.no/studie/foreign

NOVEMBER/DESEMBER 99- STUDENTSTYRET OG TINGET INFORMERES OM SKANSENPLANEN, OG STILLER SEG POSITIVE TIL DEN. OGSÅ HØYSKOLESTYRET INFORMERES. SAMSKIPNADEN GIR PÅ SISTE STYREMØTE FØR JUL FULLMÅKT TIL LEDER, JON CHRISTIAN F. NORDRUM OG ADM. DIR. VIDAR BAKKEN Å GÅ I GANG MED DE NØDVENDIGE TILTAK FOR Å REALISERE PROSJEKTET. KRISTIAN WENGEN ANSETTES PÅ NY, DENNE GANGEN AV SiTø.

Cand. Frivillig

En evig summing av stemmer, klirrende glass og viltre rytmer vil kjennetegne det nye Studenthuset. Problemet er at noen også må rydde. Derfor trenger Studenthuset deg.

Trine Andreassen
Knut Erik Evensen (foto)

Hver uke skal et hundretalls frivillige arbeide i Studenthuset. De skal rekrutteres blant studentene på Universitetet og Høgskolen.

– Vi håper det blir mye blest omkring Studenthuset og at veldig mange frivillige melder seg, sier Marit Tennes fra Høgskolen i Tromsø. Hun er en av sju i Frivilligruppa som jobber med rekruttering til Studenthuset. Infomateriell og foldere vil bli lagt ut, og en hjemmeside på Internett er under utarbeidelse.

I tillegg vil representanter for Frivilligruppa være å treffe i kontortida på Hovedgården og på fakultetene. Gruppa har latt seg inspirere av universitetssystemet og DEBUT-uka og vil gi de frivillige titler som Cand. Café, prosjektprofessor og ordensamanuensis.

Tre vekttall

Gruppa mener det er viktig å gi de frivillige goder og rettigheter. Den ønsker derfor at frivillige skal få prisavslag på varene i Studenthuset. Det foreligger dessuten et forslag om at frivillig arbeid i to semestre skal honoreres med tre vekttall. Denne ordninga kan bli utvidet til å gjelde en rekke varianter av frivillig studentarbeid. Studentstyret har enda ikke tatt stilling til forslaget, men det ligger en åpning i

Universitets- og Høgskoleloven for en slik ordning. Et samarbeid med Studentstyret på Universitetet og Studenttinget på Høgskolen ligger på tegnebrettet i denne sammenheng.

Det skal være flere på hver vakt i Studenthuset enn på andre utesteder i Tromsø. På den måten unngår man at arbeidsmengden kveler tiltakslysten. Det er et mål for Frivilligruppa at det skal være sosialt og gøy å jobbe som frivillig på Studenthuset, samtidig som man skal utøve god service, forteller Marit.

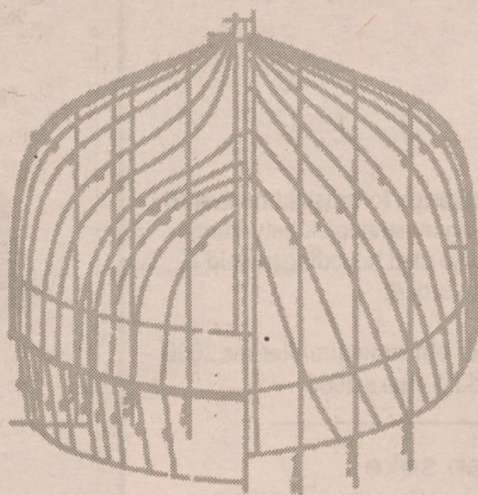
Kurs

De frivillige skal deles inn i tre kategorier. De driftsfrivillige skal stå bak den faste virksomheten i bygget, de prosjekt-frivillige vil arbeide med arrangementer, mens dørvaktene skal sørge for sikkerhet og orden.

– De frivillige vil utgjøre hele huset, forklarer Tennes.

De som skal jobbe på Studenthuset vil bli opplært før de plasseres bak bardisken og i døra. Det vil bli arrangert felleskurs for alle medarbeiderne, der de blant annet skal bli kjent med huset, få vite hvordan de skal operere kassaapparatet og tappe øl. I tillegg vil det arrangeres førstehjelpskurs.

– Disse kursene får man papirer på, og det kan være nyttig for eksempel for en frivillig dørvakt som senere ønsker å bli vokter, påpeker Tennes.

Student-støa? Slottsbygga? Sjøpalasset?

...eller hva skal Studenthuset hete? "Prosjekt studenthus" inviterer til den store bryggedåpen.

Hadi Lile

– Hva skal barnet hete? Dette spørsmålet er det studentene selv som må svare på. Det er vårt hus, og da skal navnet være vårt, sier Katrine Aursand fra Høgskolen. Sammen med Grethe Karlsen på Universitetet skal hun koordinere arbeidet med en stor navne- og logo-konkurranse i forbindelse med Studenthuset. Og det er ikke småtterier som venter vinneren:

– Den som vinner konkurransen vil få rett til gratis inngang på alle arrangementer på Studenthuset på livstid. Og ikke nok med det: Denne retten går i arv

til førstefødte, uttaler Katrine generøst.

Interimstyret for prosjektet vil nedsette en egen arbeidsgruppe som vil velge de tre beste forslagene og legge dette frem for et allmøte. Alle studentene ved Universitetet og Høgskolen skal være med å avgjøre hva "barnet" skal hete på dette møtet.

– Innavl skal vi ikke ha noe av. Hvis allmøtet velger et forslag som kommer fra noen i prosjektet vil ingen få disse rettighetene. Det skal komme fra noen andre, sier Katrine bestemt.

Og dette kan være deg. Hiv deg rundt og sørg for at din førstefødte og din førstefødtes førstefødte får herlig kultur gratis for alltid. Legg de små grå i bløt og lever ditt forslag i oppsatte forslagskasser eller direkte til Studentstyret (UiTø) eller Studenttinget (HiTø).

Ring 77 60 77 04 for nærmere opplysninger.
Søknadsskjema fåes hos Studentsamskipnaden, Studentenes sosialtjeneste og studentekspedisjonene på Høgskolen i Tromsø.

SEMUT

– utlysning av strategimidler for 2000

SEMUT har tilgjengelig midler for satsing av strategisk og miljøbyggende karakter, seminarer, formidling, forsknings- og institusjonssamarbeid, og annen kontaktskapende aktivitet innen SEMUTs hovedsatsingsområde:

- miljø- og utviklingsforskning i den tredje verden.

Følgende satsingsområder understrekes spesielt, men også andre tema vil være aktuelle:

- minoriteter/urfolk
- fiskeri
- helse
- biodiversitet

Støtte skal i hovedsak gis til kortvarige forprosjekt relatert til forskning og forskningsformidling av strategisk betydning. Finansiering av reiser i forbindelse med hovedfagsarbeid i den tredje verden vil bli spesielt vurdert.

Det åpnes med dette for søknader om strategimidler for 2000
SØKNADSRIST 1.mars 2000

Hvem kan søke

Midlene kan primært søkes av hovedfags- og kandidatoppbyggestudenter, doktorgradsstudenter og forskere fra Universitetet i Tromsø, NORUT-gruppen og Høgskolene i Nord-Norge. Søkere som ikke er tilknyttet Universitetet i Tromsø bør dokumentere tilknytningen til sitt forskningsmiljø. Kvinner oppfordres spesielt til å søke.

Krav til søknaden

Søknaden skal beskrive prosjektet/tiltaket og bør inneholde tittel, sammendrag, utfyllende prosjektbeskrivelse (3-5 sider), presisering av prosjektets tilknytning til SEMUTs aktuelle satsingsområder, framdriftsplan og budsjett. Det er utarbeidet egne retningslinjer for studentsøknader, og det skal her legges ved en attest fra veileder om prosjektet med en vurdering av gjennomførbarheten. Erfaringsmessig vil SEMUTs strategimidler ikke kunne fullfinansiere prosjekter/tiltak og søknaden bør derfor inneholde en finansieringsplan der ulike tilskudd spesifiseres. Tildelte beløp til enkeltpersoner; forskere og hovedfagsstudenter, overstiger sjelden kr 10 000.

Rapportering

Rapport om bruken av tildelte midler skal framsendes til SEMUT snarest etter at prosjektet er gjennomført. Rapporten skal inneholde kommentarer om faglig og praktisk framdrift i forhold til planene slik de framgår av søknaden - men dette skal ikke nødvendigvis være en full faglig redegjørelse av forskningsresultatene. Søkere som tildeles midler skal også snarest etter tildeling bekrefte søknadens status til SEMUT. Midlene inndras dersom slik melding ikke er SEMUT i hende innen 01.11.2000.

Søknader sendes til: Senter for Miljø- og Utviklingsstudier
Universitetet i Tromsø
9037 Tromsø.

Knut Holtedahl (sign.)
styreleder

Håkon Fottland (sign.)
fungerende adm. leder

LESERINNLEGG

Droppt Naturkraft AS

Debatten om utbygging av gasskraftverk i Noreg er latterleg! At Det kongelege norske arbeiderparti no omsider har bestemt seg for å satse på gasskraftverk basert på gammaldags teknologi burde tale for seg sjølv. Det er pinleg å registrere korleis dei i dag legg seg fullstendig flate for Naturkraft AS.

Argumenta for å satse på gammaldags gasskraft-teknologi er lite imponerende. Men propagandaen i regi av diverse PR-byrå har likevel bidratt til å sikre stortingsfleirtal for Naturkraft AS sine prosjekt. Alliansen Ap, Høgre og Frp trur nemleg at No-

reg er energi-importør. Og med utgangspunkt i denne trua skal CO2-utsleppa aukast tilsvarande det dagens personbiltrafikk representerer.

I realiteten har Noreg også på 1990-talet eksportert energi. Vi hadde berre eit einaste tørrår i løpet av dette tiåret. Dette passar derimot dårleg i hop med Thorbjørn Jagland sin patetiske argumentasjon om at utan Naturkraft AS sine "miljøprosjekt" vil vi i framtida måtte basere oss på stadig aukande import av dansk kolkraft og i heile tatt europeisk atomkraft-styggedom.

Vasskraftproduksjonen på 125-130 TWH har utvilsamt tilført landet velstand. Har dette gjort oss litt bortsjemma? Noreg er definitivt Europameister i å sløse energi. Noreg er samtidig Europameister i ikkje å satse på alternative energikjelder. Satsing på vindkraft kan åleine bidra til at energi-import i framtida blir ei fullstendig irrelevant pro-

blemstilling. Men vil vi det?

Naturkraft AS sine gasskraftverkprosjekt på Vestlandet er stikk i strid med alskens fornuft. Det er heilt ubegripeleg kvifor det skal vere slikt hastverk med å satse på gammaldags og miljøfi-entleg gasskraft i regi av Naturkraft AS medan CO2-fri-teknologi er i midt utviklingsfasen. Det er dessutan mange år igjen til Noreg vil kunne dra nytte av Kyoto-forhandlingane, der eksport i regi av Naturkraft AS liksom skal vere sånn miljøalibi.

Drivstoffprisane for bruk av personbilar har forlenget tatt heilt av. Dette skuldast miljøavgifter. Frustrasjonen blant bilistar og transportørar ute i distrikta er som kjent aukande. Med gasskraftverk basert på gammaldags teknologi i regi Naturkraft AS kan vesle Noreg stoppe all sin biltrafikk utan at det vil skje noko miljømessig gevinst.

Hallgeir Løland Torpe

Utropia

Studentavisa i Tromsø

Utropia søker:

50% stilling som desksjef

Utropia søker en kreativ person til å fylle vervet som desksjef for kalenderåret 2000.

Som desksjef har man hovedansvaret for avisas layout og grafiske utforming.

TRENGER DU JOBB?

Vi trenger servitørvålsere og garderobevakt.

Har du erfaring er det bra, men full opplæring vil bli gitt.

Har du spørsmål, Ring mona:

77613330/93023470

STEAKERS

Dedicated to better steak dinners
Pb. 320, 9254 Tromsø

Få tilgang på Universitetets beste maskinpark og skaff deg erfaring med spennende programvare.

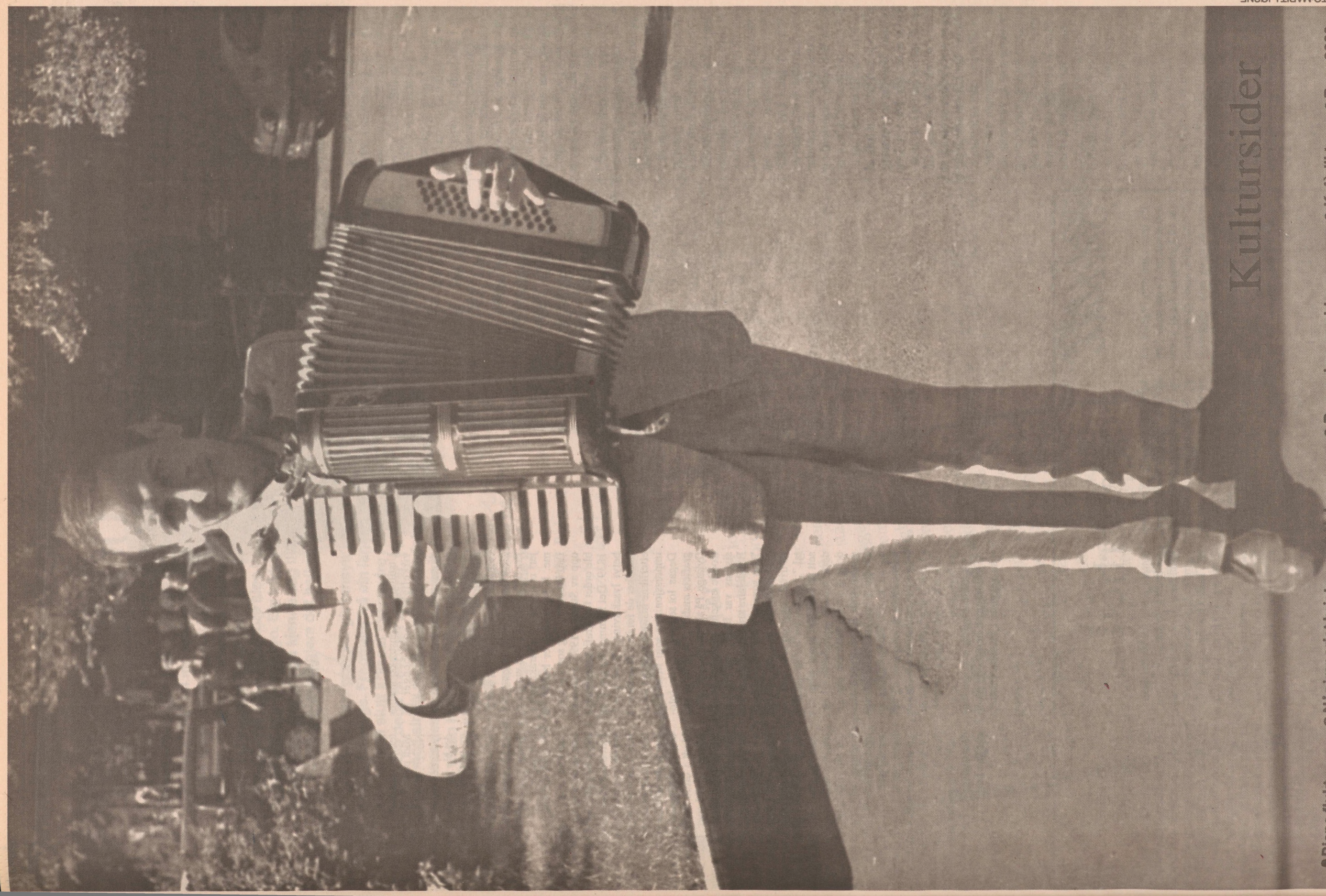
La ikke en unik sjans til relevant arbeidserfaring gå fra deg.

Kontakt Utropia.
utropia@utropia.no
Tlf: 77 64 53 66
Glassburet, 2.etg.
Hovedgården

Opplæring vil bli gitt.

Stillinga lønnes med 42.500 kroner i året, tilsvarende et halvt studielån.

Søknadsfrist 8. februar.

Kultursider

- Biens flukt
- Når imperiet brister
- Naboen
- Den evige runddans
- Kafédikt
- Brev 2000

FOTO:MARIT LØSNE

KULTURLEIAR

Drepa til togn

Norsk kulturjournalistikk er fjeskande og underdaning. Syphilia Morgenstjerne alias Mari Toft slo til mot serviliteiten og laga nidportrett av både Aschehoug- og Gyldendalsjefen. Resultatet lot ikkje venta på seg: Ho vart sparka som redaktør av tidsskriftet *Prosa*.

NFF-leiarane John Stanghelle og generalsekretær Trond Andreassen har vore blekket i pennen når styret har prøvd å forklara seg. Professorane kastar skjellsord etter kvarandre så sverta legg seg i tjukke lag på avisparet. Og manlege professorar i prostataalder diskuterer friskt den kvinnelege, avsette redaktøren. Som på si side avviser at det dreier seg om ein kulturdebatt, men ein åndskamp mellom dei som vil ha opne tilhøve, og dei som vil ha ein skjult dagsorden.

Ein ting er at den intellektuelle maktstruktur og elite er mannsdominert og lett kan ditcha ut ei radikal og talefør kvinne frå den offentlege diskursen. Men dette handlar ikkje om kvinnekamp, men kampen for ytringsfridom. Ein vil aldri få ein reell kulturdebatt så lenge ei systematisk knebling av ytringar finn stad. Kven som tvingar i kne og kven som går i kne er klårt nok. Korrupsjon er ein del av det russiske system, hevdar Hans Wilhelm Steinfeld og ber oss innsjå at realitetane er og blir slik. Han seier òg at ein ikkje kan drepa eit folk til lydnad. Men det ser verkeleg ut for at det går. Me veit kva samfunn me har og kva strukturar som rår. Det er langt frå berre samfunnet si skuld at kvinne etter kvinne takkar nei til stillingar i det offentlege, men heller stemmer inn ekte mennene sine og vinkar farvel til eigen fagleg integritet og påverknadskraft. Og tillet seg å verta krypande og underdanige. Den passive kvinna og det passive samfunnet er eit etablert faktum. Lik den "dannede tale" som norsk kulturjournalistikk fremjar ved å sparka eit avdekkjande talerør av Syphilia Morgenstjerne sitt kaliber. Såleis held kulturjournalistikken fram å vera likegyldig gamityr til den eigendefinert seriøse pressa. NFF kjem ikkje til å verta hugsa for generøsiteten ved å halda liv i norsk kulturjournalistikk generelt og eit blad som *Prosa* spesielt, men for å teke rotta på desse. For å ha drepe til lydnad. For å ha drepe til togn.

Inger N. Bråtveit

Å skrive med lys

Om fotografiet i seg selv er en illusjon, hva er vel mer virkelig. Illusjonen eller virkeligheten?

Utstillingen "Konstruksjon eller virkelighet" som henger på Nordnorsk Kunstmuseum disse dager, er kompleks. Den redegjør for fotografiets, og dermed samfunnets utvikling de siste to århundrene. Utstillingen viser fotografiets mulighet til å utvikle ulike synsvinkler og uttrykk. Fra det maleriske foto via detaljert realisme og abstrakt kubisme. Fotografiene er hentet fra Leif Preus samling som ble kjøpt opp av Staten i 1995. Historisk ble ordet fotografi først brukt i 1839. Det kommer fra gresk og betyr lysskriving. Ironisk nok forsøker de første fotografene å etterlikne historiemaleriet mens impressjonister som Monet og Degas lot seg inspirere av fotografiets mulighet til å fange det flyktige. På slutten av 1800 tallet trodde enkelte at maleriets eksistens var forbi, og dikteren Baudelaire kritiserte fotografiet; "Our squalid society has rushed, Narcissus to a man, to gloat at its trival image on a scrap of metal." Fotografiet har lenge blitt sett på som ikkekunst. Man så i dette mediet muligheten til endelig å kunne beskrive omverden nøytralt. De siste tiårene har en sett at fotografiet i likhet med annen kunst blir påvirket av kunstnerens intensjoner og følelser. Nøytralitetstanken ble satt til side. I dag kjemper de største museene om å få kjøpt inn fotografiets Giotto.

Syttititre arbeider er nogenlunde kronologisk hengt opp på de lyse veggene i museet. Portret-

ter og røntgenbilder krever tid. Midt på en vegg henger "Asylum No. 2". Dag Alvens verk er antydende og dokumentarisk. Bildet ble tatt mens han arbeidet på en psykiatrisk institusjon. Fraværet av det menneskelige sier mer enn tilstedeværelsen. En sort lærstol med hvite reimer henter institusjonen opp i vår bevissthet.

Øverste etasje i Nordnorsk kunstmuseum avsluttes av den norske kunstneren Torbjørn Røedland. Hans fotografi vakler mellom maleriet og fotografiet. Motivet er en mannsperson som står midt i en storslått, snødekt skog. Som om det er en ironisk henstilling til det sublimen i romantikken, er mannspersonen langhåret og kledd i dress der han står i det iskalde landskapet. Dette kunstverket viser tilbake på kunstners forhold til illusjonen, og understreker utstillingens tema og navn; "Konstruksjon eller virkelighet". All kunst vender seg i siste instans mot seg selv ved at det vi betrakter er blitt til gjennom en betrakter. Dette kan få oss til å stille spørsmålet; finnes det en virkelighet? Utstillingen avsluttes brått i andre etasje; de monumentale 90-tallsbilder presenter seg på oss i et alt for lite rom. Dette gjør utstillingen avstumpet. En siste, litt besk kommentar fra 19. århundre kan vi betrakte gjennom William Egglestons "Grace land". Fotografiet viser et kitchy drømmeland der bare eventyrkonger kan bo.

Hanne Stier

Sideblikk

Feberhett

En liter vann opp i kjelen, en teskje sukker. La det koke. Settes til kjøling til det er kaldt. Svetten siler, kulde gyver gjennom marg og bein. Diagonalt og intervult. NRK messer om en maler som gikk amok og malte Penthouse-damer. Å kopiere, kalte formingslæreren min sånt. Jeg lengter etter På banen og Beverly Hills. Og litt Steinfeld ..eh.. Steinfeld ..eh.. Seinfeld! Hvor er Chicago Hope? Jeg trenger Aron Shutt si-

ne mildt trøstende "You'll be all right." Jeg fikk et ullteppe til jul. Forutså noen denne frostria? Søren, jeg har satt vinduet på vid vegg. Ikke rart det er kaldt! Det drypper fra hendene, men jeg har jo ikke klepet handa i vått eller tørt siden forrige torsdag. Nåvel, bortsett fra sukkervannet, da.

Ut på trappa. Frostrøyken står fra kjeften. Svett silende tar jeg trappa fatt og invaderer medisinskapet. Hvor er middelet mot

dotter i ørene, for svarte! Stanger kneet i golvet på vei inn i kjøkkenet. Holder meg flytende og treffer kjøleskapet med albuen. Takk Gud for Coca Cola Company. Telefonen ringer. Endelig! Noen vil snakke med meg!! Feil nummer igjen. Det er for seint på kveld til å ringe noen. Bortsett fra Laura i New Jersey. Men hun har sikkert venner på besøk.

Jogge, det kan jeg gjøre. Løpe faenskapen av meg. Skolissene

ligger i en bukselomme, buksa er i vaskemaskinen. Jeg tar brødposeklips og knytter som bare pokker. Ut ytterdøra kommer jeg, med hodet først. På veien trefte jeg avisbudet. Fatter ikke hva de gjør ute så seint på natt. Fomler etter nøkkelen. Joggebuksa har ikke lommer. Smekklåsen er en gjev innretning, i teorien. Sovner på trappa med neven på dørklinka. Nå blir jeg sikkert syk.

God bedring,

Ingrid Klein-Hedlund

Brev 2000

Brevstafetten går vidare og nye møte oppstår. Møte mellom menneske til alle stadar og alle tider. Eit brev – eit korthogd riss i undring, desperasjon, sinne, sagn eller lengt. Som lagar eit nytt rasp, i ei anna sjel. Me les vanlegvis ikkje andre sine brev. Brev er ikkje for alle sine augo. Ein kikkar ikkje inn i det private utan å kjenne seg litt tjuvaktig. Og ein skal ikkje gjera det heller.

Brevbyttet denne gongen gir innsyn i ei dramatisk soge. Fragment frå ein lagnad, to liv – som til slutt kryssar kvarandre i eit møte som dette brevbyttet skildrar. På gulna papir med sirleg skrift kom kulturredaksjonen over desse breva som omverda for lenge sidan har sett på som gløymde og tapte for all tid. Difor er det me går til det nødvendige og offisielle steget å prenta breva. Desse breva som står for ei anna tid, for eit anna liv. Gode brev, skrivne med omtanke og omhug.

Inger N. Bråtveit

Kjære Clara

Jeg takker deg av hele mitt hjerte fordi du trodde meg da ingen andre gjorde det. Gud vet det er vanskelig for en kvinne i din situasjon å bryte reglene for sømmelighet. Jeg skal ikke plage deg mer. Mine kofferter er pakket og hestene står klare. Så snart mørket senker seg legger jeg ut på en reise med ukjent bestemmelsested. Jeg har blitt fortalt at mulighetene er store i vest. Om lykken står meg bi en gang til – vil jeg legge kursen dit. En bedre mann ville kanskje ikke følt den bitterheten jeg føler, men jeg kan ikke be om unnskyldning for hvem jeg er. Det er ikke noe sentimentalt med det å akseptere sine egne begrensinger. Så lenge dørene er åpne vil tilfeldighetene til slutt få oss dit vi ønsket. Et annet sted, bortenfor rutinene og utenfor rommene. For å få muligheter, må man ha noen fra før. Når du i morgen sjekker innholdet smykkeskrinet vil du skjønne hva jeg mener. Beklager. Din trofaste tjener.

Hvor blev du av?

Efter Dager i sygeligt haap gikk jeg til vårt Møtested. Vi sa Torsdag, gjorde vi ikke? Øinene værker efter Timer i Våk over Mormor. Timen hennes er her snart. Hun er alt jeg har. Foruten dig, min Eeneste ene. Bjerken vi møtedes under alle de Gange lot meg unnslippe Rejnevejret en stakket Stund. To søde Børn legte med en Sejlbaad ligeved. De mindet meg på Adelheid og Anna – vore Børn, som vi Een Dag har. Mitt Rom er koldt. Det lækker fra Taget. Vi skal atter oppsøge den Gård i Ohmsens Gade, ikke? Der er kan hende ledig, ennu. Med Parken udenfor vil våre Børn altid finde Venne. Hvad om vi får en Gutt? Vi har ikke talt om Navn, Kjære. Jeg turde ikke gå forbi ditt Hus. Tænk, om noen så mig. Var du hjemme den ganske Kvæld? ER DER EN ANDEN? Mormor vilde ikke spise i aftes. Hun taler stadigt om Børneårene i Warszawa. Stakkels Kroken, Gud, la henne slippe. "Jeg vil opleve Bryllupet", sukket hun efter Teen. "Kommer ikke Gud og henter mig snart, dør jeg av mig selv" ropte hun senere. Det blev raskt mørkt under Bjerken. Børnene blev hentet af sin Dadda, jeg kneppet min Kåbe. Den trænger sårt til Omsøm. Moden er kort i Vår. Nu ser jeg snart ikke mer end Arket. Send et Bud, eller møt mig under Bjerken kommende Torsdag. Din i Last og Brast – R.

PS:

Jeg leser i Aftenposten at Danmark er okkuperet. DS.

Regatta Steir

Når imperie

Om du følger Russlands litterære storheter gjennom Kaukasus, tar du en reise inn råskap, frihet og mørke. I sitt "Voggeviser for kosakkene" beskrev Lermontov hvordan /den skummende elva Terek bruser/Mellom hans steinkledde bredder/Kryper den onde tsjetsjener fram/Og fukter ivrig sin dolk/. Tolstoj var fascinert av kosakkene og nevnte ofte de ville folkene som levde i samme område. De vaktet imperiets yttergrense, gikk i ett med landskapet og dyrket en fremmed gud. Russerne brukte generasjoner på å temme dem med sverdet.

De mystiske klanene

Tsjetsjenerne fikk islam fra perserne og sunni-grenen fra tyrkerne. De var et stammefolk hvor eldsterådet styrte gjennom tradisjon og sedvane. Disse sterke sosiale båndene og de ugjennomtrengelige fjellene beskyttet folket mot tsarveldet. De tsjetsjenske geriljasoldatene mestret terrenget. Den legendariske Shayak Mansur Ushurama var lederen for det sufistiske brorskapet, en mystisk gren av islam som ordnet de troende inn i klaner. Sufistene dyrket gud gjennom *Zikr*, et ekstatisk ritual som skulle forene disiplene med gud. I 1785 vant Mansur en myteomspunnet seier gjennom *Djiad*, eller "hellig krig".

Presset utenfra bandt tsjetsjenerne sammen. Selv om Mansurs seier var kortvarig, ble de ikke kuet før slutten av 18-hundretallet. Da hadde kampen vart i nesten hundre år og produsert et utall av martyrer. Sufistene er fremdeles ei viktig religiøs gruppe i hele Kaukasus.

Stalins svik

Ved tsarens fall raste borgerkrigen. Bolsjevikene trengte alle sine allierte i kampen mot de hvite. Revolusjonen brakte Josef Stalin inn i departementet for nasjonaliteter. Stålmannen var selv fra Kaukasus. Som den strategen han var føyet han opprørerne. *Den Sovjetiske Fjellrepublikken* ble dannet, den skulle respektere lokale krav og den muslimske sharialoven. Men det varte ikke lenge før republikken var oppløst og et voldsomt kollektiviseringsprogram startet. Allerede i 1927 ble de sufistiske bevegelsene stemplet som banditter og årene som fulgte var preget av voldelige konfrontasjoner. I tredveårene starter den tragiske historien om religiøs undertrykking og ateistisk propaganda som førte deler av den tsjetsjenske befolkninga inn i nazistenes hender. Nazistene åpnet moskeene og spilte på motsetningene til sentralmakta. Men etter at Hitlers korstog hadde blitt stoppet ved

Moskva, hans nordlige hærgruppe isolert ved Østersjøen og kampen om oljefeltene i Kaukasus var vunnet, tok Stalin hevn. Dette ble hans påskudd for å deportere hele den plagsomme folkegruppa – nesten en million mennesker – til arbeidsleire i Sibir. På internettetsida til Den Tsjetsjenske Republikken kan man lese følgende vitnesbyrd:

Om kvelden tente soldatene fra Den røde arme blendende bål på landsbytorgene og sang og danset. De intetanende innbyggerne kom for å se på festlighetene. Når de var samlet på torget ble alle mennene arrestert (...) De ble stengt inne i låver og så begynte jakten på de som ikke hadde kommet ut. Hele operasjonen tok en tre-fire timer. Kvinnene ble ikke arrestert, men ble bedt om å pakke alle sine eiendeler og være klare til å dra neste dag med barna.

Først i 1957 vendte tsjetsjenerne tilbake til et land som nå var befolket av hundretusener av russiske innvandrere. Disse utgjør i dag en tredel av befolkninga i Tsjetsjenia. Selv om Stalin og hans handlinger Berijev endelig var døde og deres grusomhet lagt for dagen, var historien vanskelig å akseptere. Kommunistpartiet bestemte seg for å rette på historiske fakta. De vedtok et

Russisk propaganda beskrev hvordan de stolte russiske massene frivillig ofret alt for revolusjonen og den store Josef Stalin.

ПРД ВОДИТЕЛЬСТВОМ ВЕЛИКОГО СТАЛИНА – ВПЕРЕД К КОММУНИЗМУ!

1957

deportasjon
le befolkninga
bir og
kstan

Tsjetsjenerne
vender hjem

1991

Tsjetsjenia griper
sjansen etter kuppet
mot Gorbatsjov og
erklærer uavhengighet

Desember 1994

Russland invaderer
Tsjetsjenia, men
trekker seg ut
etter store tap

1999

Bombinger i Moskva
og St. Petersburg.

Ny russisk invasjon

riste

Russernes ville vesten var et land befolket av muslimske mystikere. Krigen som i dag er den økonomiske og politiske redninga for det falne sovjetimperiet har lagt for dagen de mørke linjene i Russlands historie.

ny forklaring: Tsjetsjenerne ble ikke forvist fra sitt land, men ble tvert imot reddet fra nazistene. Stalin oppøstet og delte de gamle regionene. Kruttsjov gjeninnførte den gamle ordninga, men nå var grunnlaget allerede lagt for langvarige konfrontasjoner med de russiske nybyggerne.

Mafia

Etter at Gorbatsjov steg til makta i 1985 ble lokket lettet av planøkonomien, det som tidligere hadde vært svartehandlerhandel ble grunnlaget for den nye kapitalismen. Flere forlot Tsjetsjenia på 1980-tallet av rent økonomiske hensyn. Da Dzokhar Dudajev tok makta i Tsjetsjenia i 1991 flyktet tusener til utlandet i frykt for russiske aksjoner. Tsjetsjenerne har ei stor eksilbefolkning (snart er hele befolkningen i eksil) i nærområdene og i Jordan. Overalt hvor de endte tok de med seg det sterke fellesskapet og følelsen av marginalisering og de dannet etterhvert kriminelle subkulturer som seinere fikk navnet "Den tsjetsjenske mafiaen". I 1991 ble det gjort flere spørreundersøkelser som kartla russernes syn på sine etniske minoriteter. Folkegruppene fra Kaukasus var mest mislikte fordi de ble assosiert med kriminalitet. Den sterke

samhørigheta blant disse folkeslagene synliggjorde deres forretningstekt og de fikk samme stempel som jøder, sigøynere og sicilianere.

Nasjonalisme eller terrorisme?

De fleste tenker ikke på at det var presset fra kommunistisk kollektivisering som løftet tsjetsjensk lojalitet fra stamme og klan til et nasjonalt plan hvor det kunne bli utnyttet av en mann som Dudajev. Ved delinga av den gamle regionen Tsjetsjenia-Ingushetia i 1992 ble Tsjetsjenia et nesten homogent land. Kreml ble nå nødt til å forene tsjetsjernes behov for nasjonal kultur med sine egne nyetablerte demokratiske idealer. Dette er det fryktelige dilemmaet som ligger bak merkelapper som "banditter" og "terrorister". Selv om tsjetsjenerne skulle stå bak bombene i Moskva og Sankt Petersburg, unnskylde det aldri de historiske feilgrepene som marginaliserte ei hel folkegruppe. For Moskva er Dudajevs "økonomisk frie sone" i Tsjetsjenia synonymt med anarki, smugling og narkobaroner, ei holdning som sparker beina under enhver opposisjon innad i Tsjetsjenia. Flere har hevdet at Russlands motvilje skjuler rent økonomiske motiver, ikke fordi russerne har et behov for Tsjetsjenias

egne ressurser, men fordi landet har en strategiske posisjon i forhold til de enorme oljeresurene i Azerbadjan.

Hvem eier krigen?

Tsjetsjenias ressurser har i dag liten betydning for russiske økonomi, men fortida er full av eksempler på imperialismen på alle plan: Økonomisk, kulturelt og politisk. Nasjonalisme og religion ble tidlig koblet i ei eksplosiv blanding som vi kjenner fra blant annet Irland og Afghanistan. Tsjetsjenerne ble nylig anerkjent av Talibanregjeringa i Afghanistan, flere afghanske *mujahedin* har krysset grensa og treningsleire skal ha blitt oppretta i det nordlige Afghanistan. Men tsjetsjenerne føler seg nærmere Tyrkia enn Iran. Akkurat som regjeringa i Moskva har brukt krigen for å fremme sin egen popularitet kan muslimske fundamentalister nå manipulere konflikten politisk. Etterhvert som antallet døde stiger blir det stadig mer uklart hva som var hensikten bak Russlands angrep. Skulle imperiet reddes, skulle nasjonen samles eller skulle økonomien løftes? Er dette Russlands krig mot tsjetsjensk terrorisme eller Tsjetsjenias krig for selvstendighet fra Russland?

Michael Wynn

Den første krigen samlet folket til felles kamp mot sentralmakta. Da russerne trakk seg ut stod tsjetsjetnerne alene i ruinene.

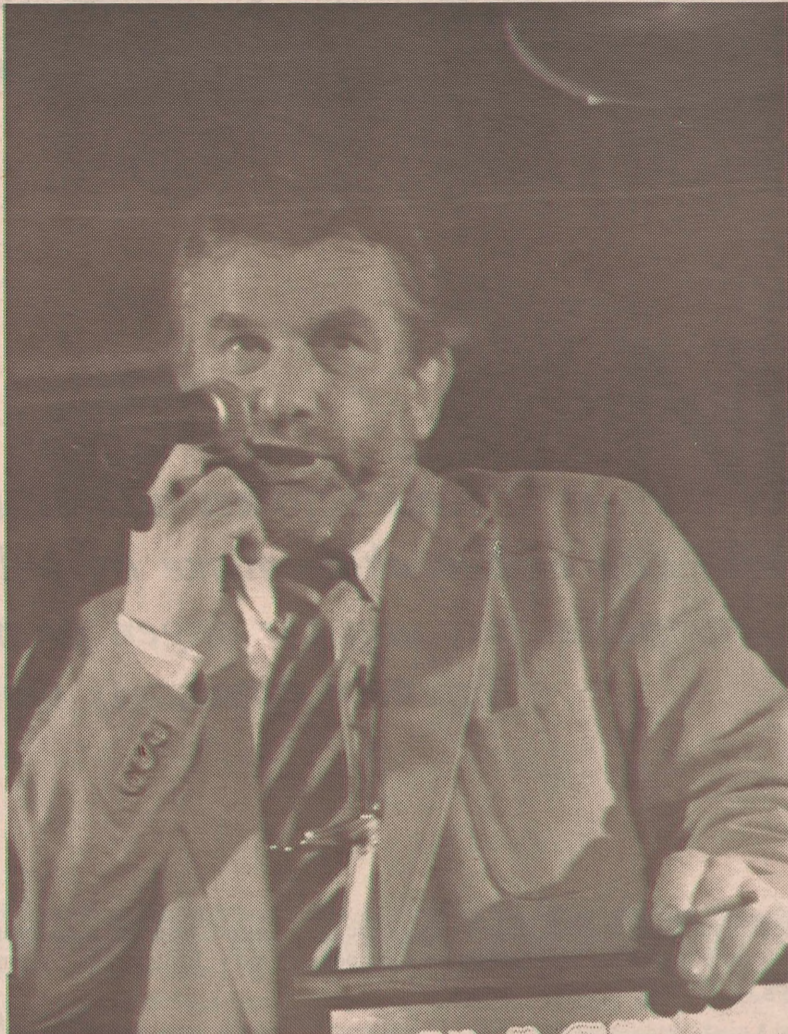
KOMMENTAR

Den falne kjempem

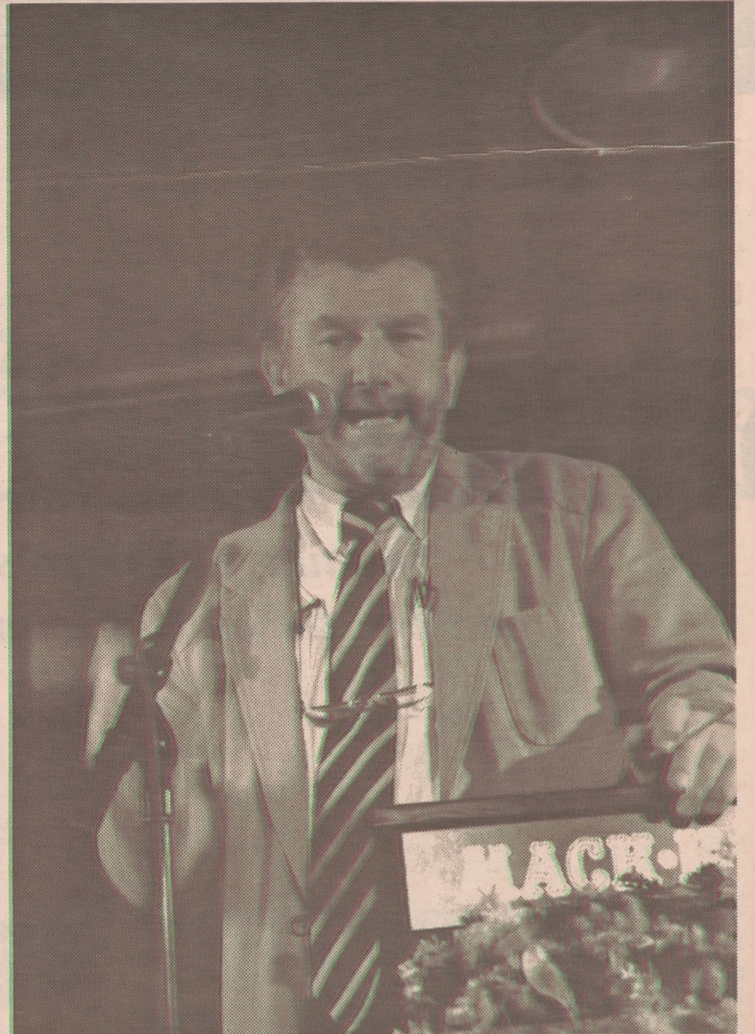
Idet det kommunistiske lokket ble tatt av Øst-Europa og Russland, steg grumset fra sytti års diktatur til overflaten. Folket som en gang hadde presentert sine minoriteter som brødre i sosialismens ånd, har glemt marsjtakten. Første mai, en gang arbeidernes samlingsdag, er nå dagen da alle kaster egg på Carl I. Hagen. Leninstatuene har mistet hodet og Karl Marx-ikonene selger på grunn av sin verdi som kitsch. Blant de symmetriske gatene i kommunismens storbyer herjer mafiaen og nazistene. Det er et oppkok av faenskap som stiller fortidas ensretting i et positivt lys. For hvem hadde for 30 år siden trodd at proletariatet ikke var en homogen gruppe av idealistiske revolusjonære som kjempet for likhet og rettferdighet? Illusjonen fordampet før vi skjønnte hva som hadde skjedd. Først nå skjønner vi at dette har vært vår illusjon. Russerne har alltid vært splittet, de har alltid hatet hverandre og de har aldri trodd på kommunismen. Vår verdige motstander gjennom år med kald krig og x antall James Bond-filmer har vraket klassekampen til fordel for *Life*, *Liberty and The great American Way*. De har til og med sitt eget Vietnam, en egen frykt for det militærbyråkratiske kompleks og sine daglige Watergate-skandaler. Forskjellen mellom Gorbatsjov og Jeltsin er ifølge Wilhelm Steinfeld at Jeltsin står nærmere det russiske folket. Han drikker for mye og har liten anelse om hvor han befinner seg. Likevel er det noe heroisk over en mann og et folk som en gang sto rakrygget. Det var en gang en tid da menn var menn og kvinner var kvinner, da nasjonalismen – akkurat som gatekampene – fulgte egne æresbegrep. I dag sitter en alkoholisert ex-president halvt sammensunken på TV-skjermen, mobben hunser minoritetene og transvestittene blottes sine bein på Den røde plass. Friheten er alltid velkommen, men vedmotet er aldri langt unna når vi tenker på den store ideologiske striden som gjorde verden oversiktlig.

Michael Wynn

Ministervennnen Steinfeld

– Et eventuelt statskupp kommer til å starte i offiserkvinnenes tomme kjøttgryter, hevdet tidligere utenrikskorrespondent i Russland Hans Wilhelm Steinfeld under sitt besøk på Mack kjelleren i Tromsø

Kjetil Skjønberg
Marit Ljøsne (foto)

Hans Wilhelm Steinfeld luftet øyeblikkelig sine enorme kunnskaper og slo av vitser om kjente personer. Han kjente Gorbatsjov og mange tidligere ministre personlig.

Det var ikke første gang latteren skulle bre seg i lokalet. Foredraget bar tittelen "Boris Jeltsin politiske endelikt" og Steinfeld konsentrerte seg om maktens art og makt som

fenomen.

Vi forsto raskt at han kom til sprengning den tiltenkte tiden. En energisk person har mye skyts på lager.

Den røde tråden gjennom foredraget var tiden etter Glasnost, da Russland raste sammen i rekordfart.

Men ofte ble denne tråden blek, temaet gikk på kryss og tvers mellom anekdotene.

Han tok opp kjernen til kor-

rupsjonen:

– Da kommunistlederne i Russland skjønnte hvilken vei det ville gå med Gorbatsjov og Glasnost, etablerte de seg i næringslivet. Senere førte dette til dollarflukt ut av landet og hyperinflasjon. Subsidiar ble flyttet fra landbruk til industrien, noe som førte til at den vanlige russer som driver med landbruk, ble sterkt rammet. Samtidig med dette gjorde inflasjo-

nen sitt til at folk ikke kunne kjøpe nok varer til at bondene kunne livnære seg.

Videre fortalte han at nedleggelsen av KGB økte korrupsjonen siden den enorme mengden arbeidsfolk nå skulle livnære seg i en kapitalisme uten lovverk. Vesten var selvsagt begeistret for den nye situasjonen i Russland. De pøste på med penger fra Verdensbanken som gikk til regjeringen, dette kunne lederne tømme i det utømmelige korrupsjonshullet. Alle de lovede reformene uteble. Russland hadde levd av den kalde krigen og når den forsvant skjøt arbeidsløsheten i været.

Nedrustningsavtaler i atomsektoren påvirket arbeidsløsheten. Prosessen fram til stabilitet vil ta lang tid og det kan antagelig ikke skje i løpet av de første ti årene. En ting er i hvert fall sikkert; Steinfeld er mann du ikke uten videre målbinder. Entusiasmen var det ikke noe å si på. Spørsmål på spørsmål ble besvart med seriositet og humor. Putin som ingen vet noe om, bortsett fra hans tidligere verv i etterretningstjenesten, ble av Jeltsin kalt sin "arving". Hvordan kan en slik mann, som lovet at krigen i Tsjetsjenia skulle være over "i løpet av et par uker" skape stabilitet i Russland? Samtidig som en av hans fanesaker i valgkampen er å gjenreise Russland som den stormakta som de en gang var. En slik opprustning vil ikke hjelpe på den enorme korrupsjonen.

Steinfeld snakket til publikum var mett. En massiv applaus og seansen var over.

FOTO: CHECHEN REPUBLIC ONLINE

MAKTA I RÅR: Dei russiske nyrike er ikkje lengre avhengige av eit sukkersøtt forhold til Vesten. Det demokratiske tilbakeslaget er eit faktum. "Toskar og dårlege vegar har alltid hindra utvikling i Russland", uttalte Gogol for hundre og femti år sidan. Russland har til all tid vore ein litterær stordomsnasjon. No orkar ingen lengre å skildra driten i Russland.

Inger N. Bråtveit

Ærlig lidensskap

Når en antropologistudent slipper seg løs og blottet sjela i musisk uttrykk er bare himmelen tak. Kristian Ekeland alias Morpheus har demo på hørerunde hos landets plateselskap.

Ingrid Klein-Hedlund
Hanne Stien (foto)

Kristian Ekeland har tatt steget ut av universitetskorriderne, ut i det ukjente. Kristian, eller Morpheus, blir av venner beskrevet som "en energisk propell med mye ømhet". Nettopp det sterke ømme kjenne-tegner sporene "the sweet hereafter" og "Emerald". Det blir for enkelt å trekke tråder til guttebandet Madrugada, selv om det bruddvis gjerne ligner. Morpheus er mørkere, noe tekstene vitner om:

"She's a psychopomp, the gloomy regent of souls
her ghostly poetry would surely crush us." (fra "Emerald")

Driftig akkompagnement

I ryggen har Morpheus åtte drivende gode musikere som løfter komposisjonene. Ulf E. Sigurdson trakterer piano, xylofon og orgel. Han står også for strengearrangementene. Rune Hansen spiller gitar og har produsert musikken, Terje Møien bidrar med bass, Line Saus leverer stemme på "Emerald". Arne Lund gir musikken bastant rytme som perkusjonist. I tillegg får vi det beste fra strykerne Live Johnson (cello), Irene Buracer (fiolin) og Tor E. Nauste Myre (fiolin).

Ingen fjortisfrier

Jeg vil slå et slag for den sterke sangen hvor teksten spiller en minst like viktig rolle som musikken. Populærmusikken blir bare lettere og lettere nå til dags. Det er en tendens som er styrt for å tekkes 14-åringene på markedet. En lettbeint stil som tar knekken på den typen musikk jeg holder på med.

Morpheus bidro med "the sweet hereafter" på Student-samfunnets plateutgivelse *Vektallsalo* i fjor. Han fikk god respons fra en begeistra lytter-skare. Tidligere kritikker har trukket linjer til Tom Waits og Nick Cave.

Livet, kort og godt

Morpheus' tekster handler om livet, intet mindre. Noen klar definisjon på hva livet er, har han derimot ikke:

Livet? Det kommer an på hva man driver med. Ofte glemmer man hvor godt man har det, vi blir nummen og vil ha mer.

Jeg prøver å skrive tekster som har et snev av "antropologisk vinkling", tekster om oss mennesker, kort og godt.

"The wheels they spin, mercilessly cold
feelings never cease to amaze the naive
but the seeds they grow, soon everything's in bloom"
(Fra "the sweet hereafter")

Falsk lyd er et svik

En sliten, ydmyk og ambisiøs Kristian lar det nå være opp til plateselskapene å avgjøre den videre skjebne.

En kamerat av meg skal stå for markedsføringen. I og med at sangene er ko mplett ukommerse er det en spennende tid for Morpheus og bandet. Vi har jobbet skikkelig og nitid for å komme i mål, bare strykearrangementet på "the sweet hereafter" tok 40 timer å få i boks.

Morpheus' poetisk mystiske musikk er en kontrast til det standardrytmiske som daglig slynges ut av høyttalerne.

Om noen oppfatter musikken som seig og tung er det riktig observert. Den organiske lyden vår bidrar til å legge tyngde i lydbildet. Den falske lyden er et svik mot musikken, avslutter Morpheus.

Stjerne? Morpheus blottet sjela og håper på musikalsk gjennombrudd.

Finstemt jazz med Crazy Moon

Kvartetten Crazy Moon legg ut på turnè og gjestar eit hittil ukjent jazzlokale i Tromsø by: Rudy's Bar blir no åstad for verkelege veteranar innan norsk moderne jazz – alt i vårt samspel med den unge vokalisten Guro Gravem Johansen.

Inger N. Bråtveit

Crazy Moon sitt repertoar består av sjeldne spelte standards i særneig arrangement saman med nyare komposisjonar, mellom anna av bandet sine eigne medlemmar. Ei besetning

Crazy Moon formidlar ein avdempa og lun jazz, som likevel svingar. Frå venstre: Torgrim Sollid, Carl Morten Iversen, Guro Gravem Johansen og Jon Ebersen.

forutan trommer gir eit stillferdig lydbilete, inspirert av Chet Baker sine mange trio- og kvartett-kombinasjonar.

Crazy Moon formidlar ein avdempa og lun jazz som likevel svingar. Stilen går i retning av cool-jazz, men er samstundes laid back, seier vokalist Guro Gravem Johansen

frå Tennskjær i Troms, som no er i ferd med å etablera seg som ein av dei beste yngre vokalistane i landet.

Crazy Moon sitt repertoar speglar dei store songarane innan jazzhistoria; Bille Holiday, Ella Fitzgerald og Betty Carter.

Samstundes er Crazy Moon eit forum for eit meir moderne tonespråk, inspirert av Ken Wheeler, Norma Winstone og moderne europeisk kammermusikk, påpeikar Gravem Johansen. Ho legg til at ho opplever det som ei stor æra å syngja saman med veteranar som Torgrim Sollid (trompet og vokal), Carl Morten Iversen (bass) og Jon Ebersen – ein av dei mest personlege gitaristar, bandleiarar og komponistar innan norsk jazz.

Tysdag 29. februar vert Rudy's Bar mønstringsplass for jazz i toppklasse. Sjølv om bandet har spelt saman i fleire år, er denne nord-Noreg turnèen å rekna for Carzy Moon si fyrste offisielle konsertrekke. Og eg gler meg, avsluttar vokalist Gravem Johansen.

Studentrabatt

Rabatten gis ved visning av gyldig studentbevis og betalt semesteravgift. Rabatten gjelder varer til ordinær pris.

free record shop

Jekta Handelssted
tlf 77 67 37 20

AVIS BILUTLEIE

Arctic Bilutleie as

Vestregt. 16, tlf 77 61 58 50
Flyplassen, tlf 77 67 98 40

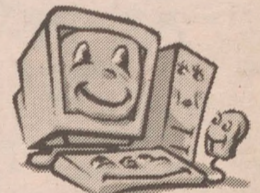

Vi reparerer: glidelås i skinnklær, klær, ryggsekker, vesker etc.

Strandgata 34
tlf. 77684682

JERNVAREHUSET

Varehuset i Sjøgata
Sjøgata 13
tlf. 77 63 82 00

ABC Data

Fiolveien 13
tlf 77610797

I gamle Chr. Hansens lokaler
Fr. Langesgt. 22 tlf 77 68 56 56

BRODRENE
JOHANSEN AS
HERRE- OG UNGDOMSKLÆR
v/ brua tlf. 77 68 35 41

Nordnorges største innen babyutstyr.
Salg og utleie

Heilovn 6
tlf. 77 67 22 44

INTEROPTIK

Brillehuset AS

Storgt. 88 tlf 77 68 21 43

TSI

Eit stykkje frao mange folk bur bestemor mi. Han Nils og ho Ida va naboane hennar. Dei va søsken og dei vart aldri gift. Dei ville nesten aldri vera med nokon andre heller.

Ho bestemor ba han Nils og ho Ida pao kaffi, men dei kom ikkje. Det gjekk seint med anni deira. Dei hesja alt. Traktoren deira var anleis. Den likna pao ein liten lastebil. Men det va ikkje lastebil og den va raud. Eg trur ikkje sleke bila kan gao fort. Den gjekk so seint at det gjekk fortare å gao seint. Eg fekk ofta sitte pao med han Nils. Eg likte å sitte pao med han. Han spurde om eg ville ha lakris. Men eg fekk det aldri. Sjølv hadde han alltid lakris i munnen og i munnvikane som han ikkje svelgde ned. Ho Ida raka og han Nils koyrde, og dei dreiv pao til nesten hausten var forbi den dg. Det va stilt då dei var ute pao marki. Ho Ida snakka nesten ikkje. No dei va inne i huse snakka dei. Eg var ikkje inne i huse deira. Ikkje no dei var der iallfall. Den lyserosa maalingen pao huse va det nesten ingenting att no. Dei va sinte no dei va der inne. Dei gaulte til kvarandre. Eg hørde dei heilt bort til ho bestemor og inn pao soverommet pao loftet. Det var ganske langt imellom garane. To store mørke. Det høyrdes ut som dei sputta kvarandre i ansikte.

Marit Ljøfne

Jeg kunne skrive en fändenivoldsk historie om mine tidligere og nåværende naboer, jeg kunne enkelt spyttet klyser fulle av naboets og svart galle. Kunne for eksempel startet med en middelaldrende dame som bodde rett over gangen for meg i to år, rommet hennes var rosa. Psyko-dama kalte jeg henne. Psyko-dama ventet alltid på postmannen. Jeg så aldri et tilfelle hvor hun mottok adressert post. Men hun hamstret alltid grådige fra ferske reklamebunker. For deretter å lese dem høyt. Jeg kunne høre henne monotont kjøre på mattilbud: Stemmen hennes ble båret av ventilasjonsanlegget: "...I dag makrell i tomat – nå to for ti kroner."

Eller jeg kunne fortelle om de som alltid stjal ostene min, ikke bare skiver med ost, men hele Norgeiaen.

Eller den gangen politiet kom på døren min. De ville vite om vedkommende ved siden av hadde slektninger eller venner. Han hadde kollapset på gaten, sa de. Jeg visste ikke. Så spurte de om jeg noensinne hadde pratet med ham. Jeg tenkte meg ikke om før jeg svarte nei. Så kom jeg på at jeg hadde sagt "Hei" til ham en gang. Det sa jeg til og med høyt til politimennene.

Også kunne jeg da toppe historien med mine nåværende naboer. Min en dags ferske nabo kom og banket på døren min iført grilldress og grelt fjes. Hun kommanderte meg til å skru av musikken fordi klokken var over midnatt og hun ville sove. Jeg tenkte forbanna og jævla typisk at jeg får en slik nabo. Og så dempet jeg musikken i femten minutter sånn cirka, for deretter å gi blaffen i hennes ønske.

Litt ubehagelig dette. Jeg er en dårlig nabo.

Kunne være på sin plass å gi en unnskyldning til samtlige naboer jeg noensinne har hatt.

Siri J. Pedersen

Naboen

Naboen er der. Enten du vil eller ikkje. Naboen er nær utan å stå deg nær. Kan du rekna med han, reknar han med deg? Nabovarslet er med dette gitt.

Som innflytter i nytt hybelkollektiv lurer man selvfølgelig på hvem som bor der.

Kjøkkenbordet var fylt med en haug av vinduskonvolutter og et par brev, fylt av alle mulige navn. Korttavla var stappa av alt mulig dritt, men kun tre nye adresser. Nøk et navn dukket opp. Etter banking på dørene kom det ingen svar. Det var ingen lyder i huset og ingen sko i gangen. Eneste tegn på liv var litt mat i skapene og en gul liten lapp festet på nabo-døra som kunne vise til et portrettbilde og navnet Cato. Hmmm... merkelig, Cato var en av de som hadde plassert ny adresse på tavla i kjøkkenet. Etter hvert som folk flyttet inn i de fire siste hyblene, så jeg aldri noe til Cato. Saken var det at hybelgiroene til denne mystiske personen fortsatt fylte kassa på stativet borti gata. Etter en 2-3 måneder stod det plutselig en mann i døra til kjøkkenet, under den daglige middagsseremonien. "Hallo, Cato her" - sa denne mannen, ulik fra bildet. Han var bare en snartur innom for å hente noen ting. Kjøpt var han ute gjennom døra etter et par obligatoriske spørsmål. Første fredagen etter lånet ble jo litt overstadig. Klokka ni om morgenen startet det. Tunge støvler, høy samtale, gåing i dørene... Lydene trykket på i hodet. Timer senere landet jeg i virkeligheten. Utenfor døra sto Cato og en venn, mellom søppelsekker og grønnsapeduff. Etter en lang interessant samtale flyttet nabo'n og forsvant.

Kjetil Skjønberg

Naboene våre står alltid på trappa. Kaffen deres er alltid varm. Hun er stor og har røde kinn. Han har svære kalosjer og en dyp stemme. Hundene våre spiser kjøttbeina deres. Av og til får de sjokoladekake og kjøttpålegg. Alle barna i gata springer rundt i hagen til naboene våre. Når vi reiser på sommerferie tar de inn posten og wanner blomstene. I jula kommer de på kaffebesøk. Naboene våre står tidlig opp om morgenen. Jeg kan høre de brummende stemmene deres når jeg våkner om morgenen. Når jeg går ut for å hente posten smiler de og roper "God morgen".

Hanne Stien

Nei, mamma! Nei!

Jeg har en nabo som slår. Naboen slår sine egne. Ikke meg. Om det er hardt eller kjapt, vet jeg ikke. Til det er veggen på badet for tykk.

Det skjer alltid når jeg skal dusje eller sminke meg. Jeg står og digger meg selv foran speilet og er et taust vitne til barnets "Nei, mamma! Nei!" Gro Harlem etterlyste nabokjerringa. Er jeg gammel nok? Er barnet gammelt nok til å bli slått? Blir man noen gang gammel nok til en real omgang juling? "Nei, mamma! Nei!" I dag var det Ronan Keating på full guffe som utløste straffereaksjon 1: Dasking eller lugging. Jeg vet ikke hva barnet fikk, men det var litt løping bak veggen før straffen ble fullbyrdet. Joda, barn skal vel sikkert straffes nå og da, især naboens. Er det ikke sånn, da? De bråker jo døgnet rundt og holder den pensumfikserte studenten lys våken. Bæsjebileer skal de ha skifta midt på natt, de uler og hylar gjennom sponplate-ne mellom rommene. Pokkers støyere! "Nei, mamma! Nei!" Stemmen skingrer. Barnet kan ikke være mer enn tre, fire år, etter toneleiet å dømme. Håpløsheten i ordene vitner om at dette ikke er fortjent. "Hvorfor?" kunne barnet like gjerne sagt. Jeg åpner døra. Den venstre i speilskapet. Sjekker om sveisen er OK.

Inkognito

NABOVARSEL!
Vi skal feire bursdag i 3. etasje
Fredag 16.04. og melder fra om at det kan bli
noe støy. Vi håper Dere har forståelse for
dette. På forhånd takk!

Dette har vi ingen forståelse for!
En slik lapp gir ikke adgang til å gjette hva man vil. Nabovarsel
er det ikke noe som heter her - det er alt for lett til det her! Se reglene
Huse på at det er leier her - det er ikke lov å ringe i politiet!
Dersom dere braker for mye og for lenge ringer vi politiet!
Det har vi gjort før! NB er dere advart!
Madsfrid og Eivind Hoanes

Hva skal man skrive om en nabo man knapt har sett, eller knapt har hørt om?

Om nabolaget mitt er det å si at jeg bor ned en liten sidevei, i hus nummer tre av tre. At det er et trehus, er vel nesten selvsagt.

Bruddstykkene, eller det vil si bruddstykket, først: Det ble meg fortalt av hybelverten at nærmeste nabo er en gammel dame, som bor i kjellerleiligheten i nærmeste hus, og slik som gamle damer alltid gjør; følger hun alltid med. Det skulle vel være alt jeg er blitt fortalt...

Jeg har sett henne, den gamle damen, når hun har hentet posten, når jeg tilfeldigvis har stått utenfor og fiklet med sykkel, hun er hvithåret og litt krokete i ryggen. Det må sies at den eneste kommunikasjon vi har hatt er kanskje et umerkkelig nikk.

Og de andre naboene i umiddelbar nærhet? Joda, jeg har da syklet forbi. Her kan jeg ikke støtte meg til bruddstykker fra en hybelvert engang.

Den eneste samtale jeg noen gang har hatt med en som hadde familiære forhold til en av naboene var en dame på besøk der. Hun er fra Finnsnes.

Nevnte jeg at jeg har bodd på samme sted i et og et halvt år?

Det kunne jo vært artig å hatt en sammenkomst, eller slå av en prat om været som var mye bedre i fjor, eller kanskje rett og slett bli invitert på kaffe og vaffel. Andre ting verdt å nevne om naboene... tja, jeg har aldri vært plaget av fyllefester og høy musikk...

Naboen; en gammel dame, som alltid følger med, jeg tror jeg slår meg til ro med det...

Jon Terje Eiterå

Når lyset slukkes og gardinene trekkes for vet du at noe er på gang. Snart ser du kikkertglassene. Storebror ser deg. Slik kan faktisk bygdelivet være. Nysgjerrigheten råder, vitetrangen blir viktigere enn privatlivets fred. På bygdene er det nemlig et sinnrikt nettverk av sentrale kunnskapsdatabaser. Ikke slike databaser som innbefatter datamaskiner, neida, langt ifra. Her er det ho Ada i Bogen og ho Nelly på Skjerret som sitter inne med innsikten og som er oppdatert om verdens gang. De viktige avgjørelsene blir ikke tatt av styre og stell, men på kafeen på Samvirkelaget. Eller som man også sier: På S-laget ved Solvann. I byen er det annerledes. Her lever man gjerne i åreis uten noen nærmere kontakt med naboen enn et mumlende "Hei" når man møtes over snøfreseren.

I motsetning til i de grissgrendte strøk er det anonymiteten som slår i Suburbia. Storebror ser deg kanskje, men det er ham fullstendig likegyldig.

Begge beskrivelser er kanskje karikerte, men bak en karikatur ligger alltid et snev av sannhet. Bygdenorge ønsker muligens å la Oppsynet få et jordlig tilholdssted, kanskje trenger vi denne formen for påtvunget vennskap. Pålagt samhold er også samhold, selv om kontrolleffekten er presserende. Nysgjerrighet og vitetrang vitner om ikke annet om en interesse for ens medmennesker. Selv om motivasjonen selvsagt kan diskuteres.

I byen slipper selvsagt kontrolleffekten. Man er ikke oppe til en kontinuerlig og vedvarende muntligeksamen hver gang man støter på folk. Alle vet ikke hvem du er. Glemselen og likegyldigheten er ofte vidunderlig, men også anonymiteten kan bli tyngende.

Naboer bør være et gode. Og her kan utvilsomt by og land gå hand i hand. Tilværelsen blir lettere og mindre uutholdelig når noen bryr seg og følger med. Innen rimelighetens grenser, selvfølgelig.

Varsellampene lyser først når lampene slukkes. Og kikkerten kommer fram.

Vegard Andreassen

PERFORMANCE: Det enkle provoserer og engasjerer.

Den evige runddans

Kurt Johannessen tegner sirkler. En sirkel hver dag i 2000 dager. Han vil lære seg å tegne den perfekte sirkel.

Johannessen er performance- og multikunstner. Han tar tak i det enkle og får oss til å se med nye øyne på vår livsverden. Hans prosjekter kan ses i sammenheng med den russiske formalismen på 1920 tallet. En av de russiske formalismens viktigste teoretikere, Victor Sklovskij, ser på vår livsverden som automatisert. Vi

som mennesker blir dermed fremmed ovenfor vår egen livssfære. Sklovskij mener kunstens rolle i lys av dette er å desautomatisere menneskenes hverdagsliv ved å underliggjøre kunsten. Slik kan kunsten få oss til å gjenopplive vår egen hverdag. Johannessen tar i bruk modernismens "less is more", og motbeviser

dermed samtidskunstens holdning "less is bore". I hans serier av farger med tekst blir dette konkretisert. Det mintgrønne kunstverket "Haisens drøm" gir tankene utfordring. Denne visualiseringen av tekst går igjen gjennom hele Johannessens produksjon. På kunstforeningen stiller han denne gangen ut en rekke

av sine sirkler, enkelte tegnet i blinde. Dette kan få noen og enhver til å tenke på egne telefonskrablerier. Menneskets dragning mot sirkelen har av enkelte blitt beskrevet som primær og evig. Det er kanskje nettopp denne enkelheten som gjør performance provoserende. Uttrykket sniker seg inn i vår underbe-

vissthet og assosiasjonene får fritt utløp.

"Ho hadde hovudet fullt av sjiraffar. Same kva ho gjorde var det ikkje anna enn sjiraffar ho tenkte på. Dessutan hadde ho fått Store smerter i halsen Dei siste dagane."

Hanne Stien

– Det er kveld på The Rum Boogie Cafe og alle damene har sleppt flettene ned

BOK:
KAFÉDIKT, ANTOLOGI
SAMLAGET

Samlaget sin antologi *Kafédikt* er ei bok å verta glad i. Ho er òg fin å ta med seg rundt om kring – til dømes på kafé. Det beste med *Kafédikt* er at boka ikkje føyer seg inn i ei lang rekke av konsumindustrien si ukritiske utgiving av antologiar i REMA 1000-stil.

For den vesle boka med samanskafte Samlags-poesi inneheld perler, både kjende og nyoppdaga. Ho kan stå som eit varmt og stilfullt postludium over poesi frå 90-talet. Ingvar Moe sitt dikt "Detta ska ingjen få ta i frå oss", der det nyforelska paret på veg heim frå ein annan by /kysse og klemme i vilden sky/på westamaranen så adle kan sjå oss/Detta skal ingjen få ta i frå oss/ er ei stjerne og betre enn både sursild, øl og radio hundreogto.

Kafédikt er ei folkeleg bok som dei fleste kan få noko ut

Kvelden har senka seg på det The Rum Boogie Café og Per Olav Kaldestad talar om damer og nedsleppte fletter, men han har òg snåle dikt om kikkerten og den deiligaste jenta. Berre for å nemna noko.

av. Og som kan hende får det – får augene opp for kva litteratur kan vera. Boka er ei smakfull kjærleikshelsing til dei brune kaféane og nynorsk lyrikk. Ein allemanns-song om hømmelege stadar og tett skodde. Men smaken av håp kjennest likevel.

Fleire av dikta er nyskrivne og eit par av dei er henta frå bøker som kjem ut til hausten. Men Samlaget har utan eit par vesentlege unntak berre teke av eigen stab. Og det hadde ikkje vore nødvendig, i alle fall gjer ikkje poesien til Dag og Tid-redaktør Audun Skjervøy seg særleg godt mellom stive permar, sjølv om "Sonett til Gro" er aldri så politisk korrekt. Fjetra vert ein heller ikkje av Sigbjørn Heie sitt dikt "Btter Detektimen".

Ein ting er at detektimemotlagien som metafor og letts-

lentrande humorkatalysator fungerer godt hjå til dømes Arne Hjeltnes, som på aktverdig vis òg er representert i antologien, men nok er nok. Sølvpillen, Detektimen og Harry Klein høyrer heime i området rundt Kvanndal Kro og gjer seg dårleg som ein gjengangar blant sentimentale diktarkollegaer. Sigbjørn Heie overraskar verken i mordvåpen eller litterær kvalitet.

Likevel er *Kafédikt* ei folkeleg og koseleg bok. Når Olav H. Hauge med "Den draumen" og Ragnar Hovland dreg fram gamle svisker, vert *livet godt nok/vi seier ikkje stort/myser mot tankane/nippar til kaffien/Hallar oss bakover/Ser oss ikkje ikring/Kjenner vi har det gode i oss/ som Einar Økland seier i diktet "På utekafé". Me svelgjer det glatt.*

Inger N. Bråtvell

BEOL-I NALDA/BIENS FLUKT. REGI:
BIONG-HUN MIN OG JAMSHED
USMONOV.

Bittersnill bieflukt

En liten perle, mørk, snill og vakker. *Biens flukt* er beviset på at godhet fins, selv i den sønderrevne tadsjikistanske folkesjela.

Ingrid Klein-Hedlund
(tekst og foto)

Biens flukt er en vekkende film om noe så prosaisk som glede og vennlighet. Handlingen finner sted i Tadsjikistan, et borgerkrigsherjet land i sentral-Asia.

- Vi har laget en naiv og enkel film. Godhet var viktig for oss da vi lagde *Biens flukt*, sier Jamshed Usmonov.

Sammen med Biong-Hun Min fra Sør-Korea regisserte tadsjikistaneren filmfestivalens kanskje mest gripende film. Å skulle uttrykke godhet på film kan virke håpløst når en åtte år lang borgerkrig har lagt både landsbyer og familieliv i ruiner.

- Konfliktene har ødelagt godheten i det tadsjikistanske folket. Vi håper at *Biens flukt* bidrar til at vi kan se mer i hverandre igjen.

Film med framtidstro

Filmen er Tadsjikistans eneste produksjon på fire år.

- Før krigen kom det årlig ut mer enn 15 spillefilmer og 50 dokumentarer, forteller Jamshed. Han beklager at filmen ikke holder høy nok kvalitet rent teknisk, men innholdet overstråler etter Utopias mening små og bagatellmessige skjønnsfeil.

Å bruke konflikten som motiv i en spillefilm fra en tidligere sovjetrepublikk er en dristig manøver. Teamet bak *Biens flukt* har funnet verdens beste måte å løse oppgaven på. Ved knapt å hinte til landets beligenhet og umiddelbare nærhistorie blir filmen universalt aktuell. Samtidig resiteres Tadsjikistans nasjonalsang av glade barn. Det er en sunn framtidstro som dermed kommer til uttrykk. Vi blir grepet av hvor overraskende lett og samtidig uhyre vanskelig det er å løse en konflikt.

Ære og makt

Når "den lille mannen" - representert ved en lærer og hans familie møter overmakta, en grusom og herskesyk nabo, ligger konflikten mellom husene i lagen. Familiefaren plaget rignok av latrinene naboer har installert rett utenfor stuedøra hans, men det som får ham til å miste besinnelsen er at naboen står i tide og utide og glori på kona hans. På veg-

ne av konas ære og sin egen stolthet tar han affære og oppsøker myndighetene. De er dessverre på den sterkeste side. "På egen eiendom kan hvem som helst gjøre akkurat som han vil." Nå kunne "vår mann" tydd til destruktiv vold, men han tar loven på ordet og innretter seg akkurat slik som naboen.

Religion og levende vann

Med list overtaler han den eldre mannen som eier huset på motsatt side til å selge. Med selvsikkerhet tar læreren fatt på hevnen: Et fellesavtrede for resten av landsbyen! Nå skal naboen få smake sin egen medisins. Spørsmålet er om læreren greier å ta hevn uten å skade seg selv. I kulissene råder basale menneskelige aktiviteter: Måltider, bønn og oppdragelse. Den gamle naboen krever brød bakt av møllemel, til gjengjeld gir han husets sønn innføring i den muslimske religionsutøvelsen. Far i huset graver dypere og dypere i det som skal bli en endelig hevn på naboen. I stedet ender han opp med å grave fram hele byens redning; det søtteste vann.

Mytens kraft

Man greier ikke slippe tanken om krigshandlingene som har funnet sted i Tadsjikistan. *Biens flukt* neglisjerer ikke krigen, men setter ord på den med et poetisk språk. Filmen blir et manifest over konfliktløsning på lokalt nivå. Ved hjelp av landets gamle myter får hverdagen nytt innhold. Fra klasserommet runger nasjonalsangen fra stolte barnestemmer, læreren er både historieforteller og farsfigur.

Usmonov tegner en genistrek idet han lar en myte om Aleksander den stores hest spille en sentral rolle i plottet.

Den joviale læreren i landsbyen tar elevene sine med ut på slettene og forteller om livet i landet lenge før tanks og krutt-salver ble en del av dagliglivet. Han forteller om byen som fant vann. Til de viltre ungene i Adidas-luer bringer han historien om den mystiske hesten til den gamle tsaren og at den som får se hesten alltid vil følges av lykke og overflod. Lite aner han at hesten skal komme til ham og løse flokene hans til hele folkets beste.

- Vi har laget en naiv og enkel film. Godhet var viktig for oss da vi lagde *Biens flukt*, sier Jamshed Usmonov. Sammen med Biong-Hun Min fra Sør-Korea regisserte tadsjikistaneren filmfestivalens kanskje mest gripende film. Å skulle uttrykke godhet på film kan virke håpløst når en åtte år lang borgerkrig har lagt både landsbyer og familieliv i ruiner.

Lunch med Hollywood

Norsk kritikerlags seminar om det myteomspundne dogmeprojektet samlet flest unge og færre eldre. - Dette lover godt for norsk film, sa Harry Guttormsen fra Norsk Film Institutt.

Bjørn Sørensen, medieprofessor ved NTNU mener prosjektet er usedvanlig vellykket. - Dogmefilmene er laget som om de er amatørfilmer, dette er gjort bevisst. Slik blir virkeligheten konstruert realistisk. - Denne nyenkelheten kommer til gjennom et konsist filmspråk der bruken av improvisasjon gjør filmene mer levende. Både Lars von Trier og Thomas Vinterberg tar i bruk filmatisk intertekstualitet. Hverdagsdramaets ironi blir brukt i ytterste konsekvens. - Dette har både Ibsen og Shakespear gjort før. Pressevirksomhet innrettet

mot dagens publikum har vært med på å gjøre filmene til et samtaleemne og dermed økt publisiteten. - Så er det spørsmål om ikke Hollywood spiser dogmefilmene til lunch!, humrer Sørensen.

Erlend Loe, som selv jobber med et dogmemanus, mener begrensninger øker kreativiteten. - Når man starter med helt blanke ark, kan det være vanskelig å komme i gang. - Jeg og noen venner startet å kaste snøball i går kveld. Det var først når vi fikk regler at leken ble artig. De ti bud er påbud ikke forbud. Avgrensningene er mindre klare,

slik åpner de for kreativitet. Det er nok noe pinlig svulstig over dogmegjprosjektets manifest. Det viktigste ved en film er likevel fortellingen. Noen av påbudene Dogme 95 fremsetter gjør manusforfatterens rolle mer kreative og nødvendigvis mer kreativ. - For meg har det ikke noe å si om kamera er håndholdt så lenge historien er god. Filmene fokuserer på menneskelig samhandling heller enn falsk materialisme. Dette er noe som mangler i dagens filmverden, avslutter Loe henslengt.

Hanne Stien

DOGME 95

Våren 1995 samlet en rekke filminstruører seg i København. De gikk sammen om et manifest som skulle motarbeide "visse tendenser" i dagens film. Selv sa de at dette var en redningaksjon for å stoppe tilveksten av sminke i filmbransjen. Filmene "Idiotene", "Mefunes siste sang" og "Festen" har vakt stor interesse internasjonalt. Deres manifest ble kalt "Kyskhedsløftet" og bestod av ti bud. Disse sier at opptakene skal foregå på location, rekvisitter og scenografi må ikke tilføres. Lyd og bilde må ikke produseres adskilt. Kamera skal til enhver tid bæres. Filmen skal være i farge, og lyssetting må ikke tas i bruk. Optisk arbeid og overflattisk action skal ikke forekomme. Filmen skal foregå her og nå. Genrefilm aksepteres ikke, og instruktøren skal ikke krediteres.

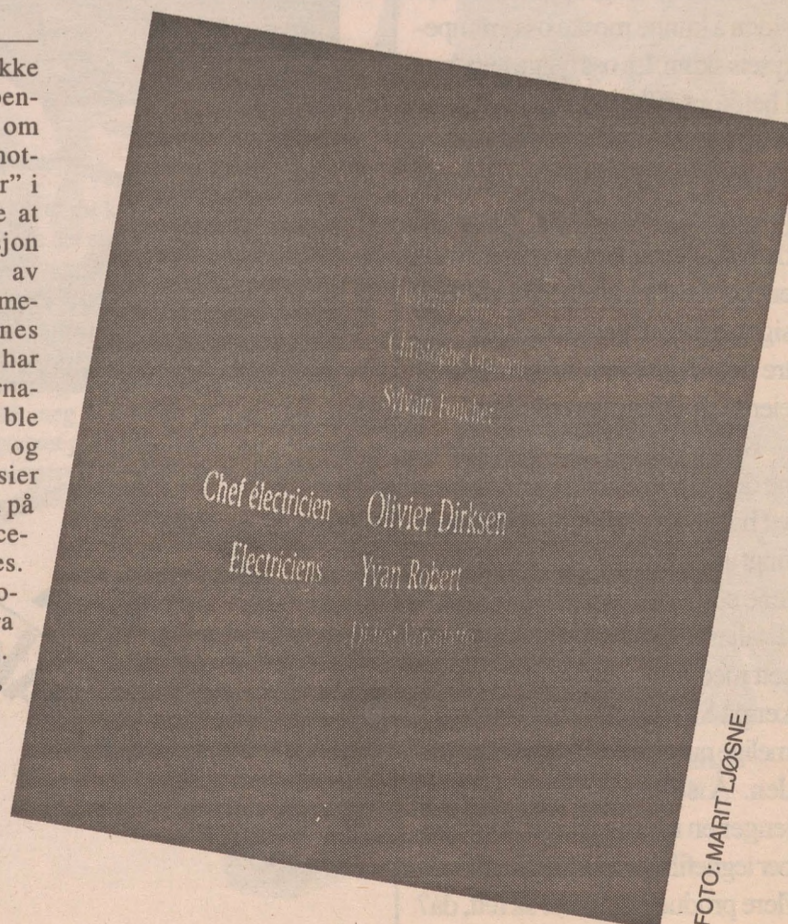

FOTO: MARIT LJØSNE

Ab Via

PÅ KANTEN

Nok er nok

"Robinson-berte klar for programlederjobb." Nok en gang har TV-stasjonenes multispreke ekspedisjonsprogram fungert som broilerfabrikk. Med Colgate-smil og Goretex-jakker får den ene etter den andre både spalteplass og eget kontor. De som etter helt ordinært folkelige kriterier framsto som kyniske drittsekker blir plutselig headhunted til våre audiovisuelle medier. Noen har fått hele kaka. Har de sovet med produceren for å komme dit?

Hvor ble det av den jevne norske gutten og jenta, den stygge, småfeite gjennomsnittlige Jeanette og Steffen Nordmann? Deltagerne i Robinson-ekspedisjonen og 70 grader nord var knapt nok et representativt utvalg av selv den mest belasta norske snobb-ungdom. Vi, som står i daglig kø på arbeidskontoret, vi som kryper oss gjennom år etter år med skolemat og kladdebok, vi som sliter for salt i grøten, får barn og måker snø; gi oss en sjanse!

Utstyr oss med skinnende muligheter til å bli gruppas ener, for siden å kunne meske oss i rampe-lysets skinn. La oss tygge reinskav i helikopteret på vei til neste seter hvor nysilt melk og ferske lefser venter. Vi vil bli brune og fine i tusenkronersundertøy. Superundertøy. Vi spinker og sparer hvert eneste øre for å kunne ta en ørliten sightseeing til bestemor i juli. Tar tre deltidsjobber for å betale hus-eieren så altfor mange kroner.

Kommer du på TV vil alle kjenne deg igjen på gata. Småjentene vil ha autograf, mamma blir nedringt av journalister. Gamlekjærestene står fram med "avslørende" detaljer fra glemt fortid. Så blir du sett med en femten år eldre musiker på Strøket. VG har ditt hemmelige nummer. Mamma er på tråden. Å sole seg naken er ikke lenger en menneskerett. Du dubber tegnefilmer og ligger med enda flere producere. Er *det* så fett, da?

Vil legalisere hjemmebrent

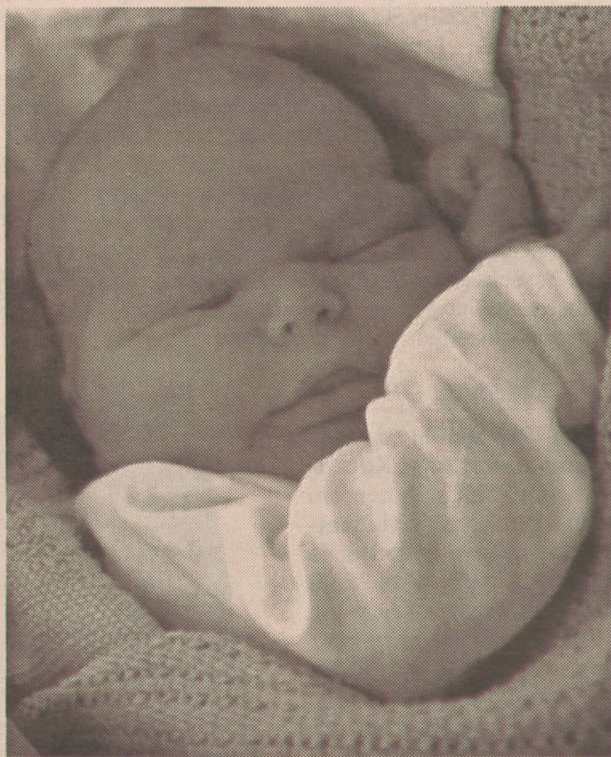
Nestleder i Senterungdommen, Helga Anette Melhus, går inn for å legalisere hjemmebrent til eget forbruk. Hun side-stiller HB-produksjon med øl- og vintaging. - Jeg synes det generelt er flott at folk produserer ting hjemme, sier hun.

Side 11

FAKSIMILE: BLADET TROMSØ, 28. JANUAR

IMMATURUS

**NYTT FRA
NORSK SPRAKRAD**

Sprakradet ønsker ikke å ta stilling til malstridens malstrom. Årsaker omerkes den redaksjonelle formorkelse angående dette politiske hoyaktuelle og oredovende spørsmål.

UHØRT

- Veni, vidi, vici.

Dag Jostein Fjærvoll

TRIVIET

Nestleder i Senterungdommen, Helga Anette Melhus, vil legalisere hjemmebrent til eget forbruk, melder Bladet Tromsø. - Jeg synes det generelt er flott at folk produserer ting hjemme, sier hun.

Utsippet har fått blandede reaksjoner, Interesseforeningen for nordnorske hampdyrkere er særdeles positive:

- Et meget betimelig utspill, det er på høy tid at forholdene blir lagt til rette for hjemmeproduksjon, heter det fra foreningens overhode.

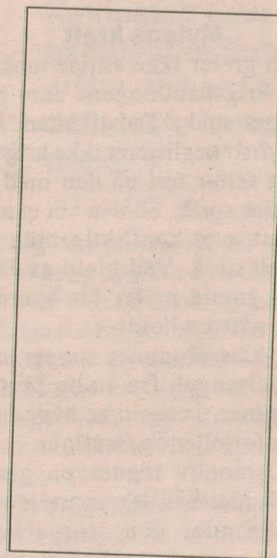
Helseminister Dagfinn Høybråten raser mot uttalelsen og mener forslaget er helt borti hampen.

Senterungdommen på sin side nekter å la seg hasjelere med:

- Vi jobber direkte opp mot høy og gress - også bønder kan trenge en bønne, uttaler hjemmebrents ansvarlig Stein Tjall.

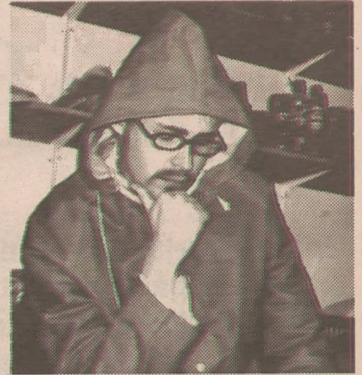
TABULA

RASA

MARGINALT

Det snør og regner, og frostrøykloven er vedtatt. Er *du* tilfreds med været?

Han Sverre nerri værret
Bontamp

- Nei, kunne det vært verre.

Fru Klara Blom
I dvale

- Det snør, det snør, tiddelibom. Det e jo arti førri ongan, men kaillin han måkke sæ snart helselaus.

Millennia Sørensen
Truende

- Ja, dette er et tegn ifra Gud: «Tenk ikke på snøen som falt i fjor. Se, jeg skaper allerede noe nytt.»

Stein Tjall
Botaniker

- Nei, og denne beslutninga støttes av hele Interesseforeningen for nordnorske hampdyrkere. Forholdene for hjemmeproduksjon er langt fra ideelle.

NETTPREIK

Den kanskje mest interessante nasjonale begivenheten i IT'ens fascinerende og uforståelige verden er den så smått bizarre rettstevningen mot en 16 år gammel gutt som ville se DVD filmer på datamaskinen sin. Verden er jammen rar den.

DVD saken

Som nevnt ovenfor handler denne saken om 16 år gamle Jon Johansen som ville lage et program for å spille av DVD-filmer på operativsystemet Linux. Programmet han laget, DeCSS, fjernet kopibeskyttelsen så han kunne kopiere filmen over på harddisken for så å spille dem av fra der. Dette medfører en viss risiko for piratkopiering, siden kopien "lett" kan lastes opp på nettet hvor andre kan laste den ned. Så da går amerikanske filmselskaper forening (MPAA) til aksjon og risler med sablene. Inn kommer norske Økokrim med "guns blazing" og beslaglegger to datamaskiner og guttens mobiltelefon(!). Men det virkelige bizarre er at når MPAA gikk til rettslig skritt mot guttene, leverte de inn kildekoden som guttene knekket som bevismateriale. Kneiken er bare det at slikt bevismateriale er offentlig. Dvs. at hvem som helst kunne hentet ut denne koden all den tid den var offentlig. Videre må det sies at du ikke trenger å knekke noe som helst slags kopibeskyttelse for å piratkopiere DVD, du kan rett og slett kopiere hele greia med kopibeskyttelse. Noe som gjøres utstrakt i Asia. Helt til slutt må det sies at potensialet for piratkopiering som guttene har frambrakt er minimal all den tid du må laste ned filer på 4-5 gigabyte fra nettet, noe som med vanlig modem vil ta over en uke.

Sjekk www.nettavisen.no og www.digi.no for oppdateringer i denne saken.

NM i Internett

Apropos www.digi.no, så ble denne siden kåret til norgesmester i NM for internett. Så da er den vel bra, da..

Tøff musikk

Siste side ut denne gang er hjemmesiden til det avsyndig tøffe finske bandet The Flaming Sideburns. På norsk skulle det vel bli noe sånt som De Brennende Kotelettene. Dette bandet høres ut som The Sonics med turbo og amfetamin. De er for tiden plateaktuelle og siden finner du på www.sjoka.uta.fi/~latvis/yhtye-et/flaming.sideburns/

Tips om sider o.l. kan malles til DeThomaso@c2i.net

Vi noterer at:

...dagane vert borte.

...vi-noterer-at-redaksjonen registrerer at Knut Erik Jensen trakterer dei urnordnorske kunstformene poesi og mølje med stø hand.

...eit hittil ukjent møtereferat konkluderer med at Overvaag er ekskludert frå byens "Faculty Club" og aldri får visa seg der att med det slipsnålsplagiat han var utsmykka med sist laurdag.

...me framleis manglar studenthus på campus.

...det luktar svidd på Overvaags kontor. Vi-noterer-at-redaksjonen spør i ei pressemelding om han kanskje er for rask i vendingane?

...slipsnålsplagiat av året er å få kjøpt hjå Edwis på Veita.

...Helge Notø si personlege rettskrivingsnorm framleis ikkje vert utdanka av andre enn Gyldendals rettskrivingsordbok.

...graut framleis glir ned på laurdagar.

...mørket er forbi.

...førprosjekteringa av svalbardstudentane sin student-iglo ligg på Haralds workdesk. Ein ukjent styremedlem i UNIS uttrykkjer framleis glede over at Harald ikkje lenger kraftsar på Tove sitt kjede.

...studentpolitikken sin gamle hund nå har bite av seg halslenkja og driv frå Bodegaen mot nye jaktmarker.

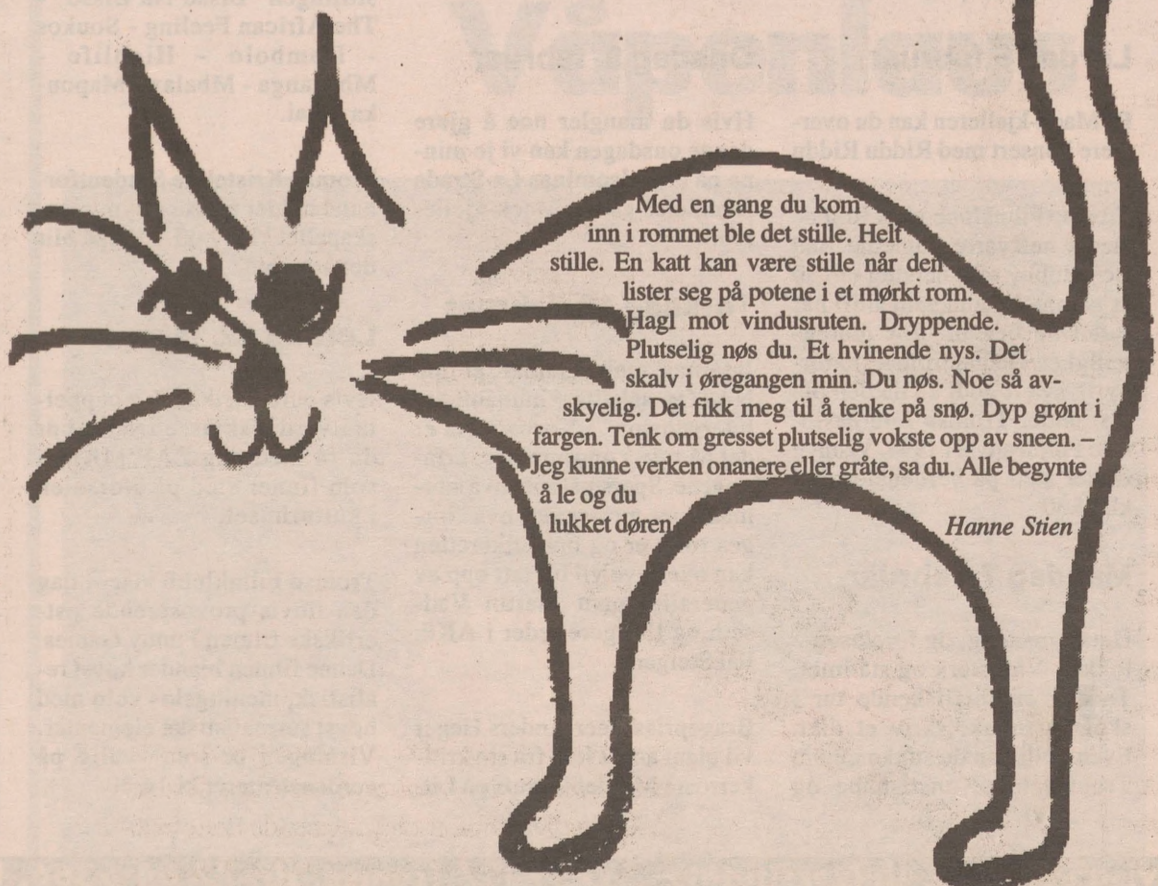
...bassenget i Labyrinten held 37,5 grader. Og laurdag er frå gamalt av laugardag.

...Nordlys sitt filmkritikkarlag finn lakenfilmen *Romance* vakker, vemodig og "litt for langsam i handlingen". Kritikkarlaget legg kritisk til: "Dette er først og fremst en film for kvinner, selv om den ikke er en såkalt kvinnefilm".

Tirsdager er ikke som før

Jeg liker ikke tirsdager. Det er egentlig ikke dagen det er noe i veien med. Jeg liker ikke Ally Macbeal. Hun er på skjermen hver tirsdag. Jeg liker ikke amerikanske serier. Jeg liker Pippi Langstrømpe. Hun var sterk hun. Pippi er fargerik, Ally er grå, eller kanskje brun. Hele serien er grå, kanskje av og til litt rosa. Alle har dress og korte skjørt. Jeg vil ha strømper i ulike farger og en ape på skulderen. Min ape skulle lyde navnet Coco. Vi skulle hatt det fint sammen, jeg og Coco. Aldri i verden om jeg vil bli advokat. Advokater går i rene klær hver dag. De har aldri en rød og en grønn sokk - tror jeg. Folk sitter i husene sine. De glør. Alt er stille. Det er tirsdag og Ally er frustrert. Hun er alltid sint og frustrert. Jeg vil være glad og løfte prikkete hester.

Hanne Stien

Med en gang du kom inn i rommet ble det stille. Helt stille. En katt kan være stille når den lister seg på potene i et mørkt rom. Hagl mot vindusruten. Dryppende. Plutselig nøs du. Et hvinende nys. Det skalv i øregangen min. Du nøs. Noe så avskyelig. Det fikk meg til å tenke på snø. Dyp grønt i fargen. Tenk om gresset plutselig vokste opp av sneen. - Jeg kunne verken onanere eller gråte, sa du. Alle begynte å le og du lukket døren

Hanne Stien

4 på rad

Hva gjør deg glad?

Marte og Johannes Storli, mor og barn.

Marte: Være sammen med familie og venner.
Johannes: Å spille fotball.

Carol Wong, skoleelev

Vennene mine, og å få gaver.

Rolf Steinholm, hobbykribent

Å få noe jeg har skrevet på trykk i avisa. Galgenhumor.

Marita Karlsen, bakeriansatt

-Venner.

FOTO: HANNE STILÉN

Mens vi venter på Nord-Norgebanen...

Etter to særdeles begivenhetsrike uker er det tilbake til normalen. Alt er dog ikke ille, det skjer da fremdeles noe. Det er dessuten ennå lenge til eksamen og andre ufyseligheter, så det er bare å slå seg løs her i Nord-Norges hovedstad. Eller stikke av til et varmere sted, mens du enda har penger.

Onsdag 2. februar

På Mack-kjelleren kan du få med deg Gelsominas La Strada. Pi-erette Dupovets monolog er en teaterversjon av Federico Fellinis filmklassiker 'La Strada' med Guri Johnson og Sverre Kjelsberg.

Torsdag 3. februar

Internasjonalt seminar kaster et kritisk blikk på World Trade Organization. Hva gikk galt med forhandlingene i Seattle? Er WTO demokratisk? Styrkes de multinasjonale selskapene på bekostning av folkevalgte organer? Disse spørsmålene og

mere vil bli forsøkt besvart av bl.a. Asbjørn Wahl, kommune-forbundet og Steffan Midteide, økonom, Forum.

Fredag 4. februar

Cafe Paletten inviterer til Juicy Friday med resident DJ Pål Sørlic, og Thang records. Vi vil også stifte bekjentskap med DJ Dust, kjent fra Head On i Oslo og P3. Sistnevnte DJ er forøvrig et godt eksempel på at enkelte engelske navn ikke gjør seg særlig bra på norsk.

Lørdag 5. februar

På Mack-kjelleren kan du overvære konsert med Riddu Riddu

Tromsø Filmklubb viser Rolf de Heers helsvarte komedie Bad Boy Bubby som handler om 30 år gammel mann som aldri har satt sine ben utenfor morens leilighet. Denne filmen slo forøvrig svært godt an da den ble vist under Tromsø Internasjonale Filmfestival i 1994. Visning finner sted på verdensteateret kl. 14.30

Mandag 7. februar

Det er mandag, og foreleserne lokker. Vær sterk og stå imot. Ta deg en forfriskende tur i skog og mark, skriv et dikt. Eventuelt kan du stikke innom Tromsdalen Kunstisbane og

være med på skøytekarusell. Dette forutsetter at lårhalsbrudd o.l. frister.

Tirsdag 8. februar

Storsalen på kulturhuset kan i kveld skilte med Morten Abel - med abelsk autoritet. Plateaktuelle og kritikerroste Morten Abel er først ut av tre i Norsk KulturhusNettverks konsertserie I Levande Live. I tillegg til denne kommer Susanne Lundeng Band, Karoline Kruger og Gøran Fristorp.

Onsdag 9. februar

Hvis du mangler noe å gjøre denne onsdagen kan vi jo minne på at Gelsominas La Strada fremdeles går på Mack-kjelleren.

Torsdag 10. februar

Internasjonalt seminar tar opp NATOs såkalte "humanitære intervensjon" i Kosovo. Nå er det på tide å oppsummere erfaringene. Spørsmål som hva stormaktenes motiver er, hva Norges rolle er og om folkeretten kan overleve vil bli tatt opp av generalløytnant Martin Vadseth og tidligere leder i AKP, Pål Steigan.

Brageprisvinner Anders Heger vil blant annet lese fra sin kritikerroste Myklebiografi på Lit-

teraten på Teaterkaféen, Kulturhuset. Noe for alle myklofile vi vi anta.

Tro møter tro er et prosjekt som skal skape dialog mellom mennesker med ulik tro i Domkirka kl. 21.30.

Fredag 11. februar

Hvis rytmer fra sydligere breddegrader frister kan du møte opp på Sabines Bar på Folkets hus for å overvære danseforestillingen "Bisso Na Bisso" - The African Feeling - Soukos - Dombolo - Highlife - Mbaqanga - Mbalax - Mapouka - Rai.

Tromsø Kristelige Studentforbund holder messe i Bymisjonsskapellet kl. 19.00. Etterpå blir det årsmøte.

Lørdag 12. februar

Hvis euro-afrikansk a cappella i verdensklasse frister bør du få med deg ZAP MAMA som finner sted på storsalen i kulturhuset.

Tromsø Filmklubb viser i dag den tidvis provoserende østerrikske filmen Funny Games. Denne filmen blander høyst realistisk, meningsløs vold med høyst surrealistiske elementer. Visningen er som vanlig på verdensteateret kl. 14.30.

Søndag 13. februar

Hvis du mangler noe å gjøre i dag, kan du jo ta turen innom Tromsø Museum, for å hilse på våre hårete åttebente små venner. Eller du kan la vær.

I så fall kan du ta turen innom kantina på RiTT og få med deg RiTT-revyen som er RiTT-personalets årlige revy.

Mandag 14. februar

I dag er det St. Valentinsdag. Lag et kort og send det til noen du er glad i.

Tirsdag 15. februar

Studenter med barn fra fem år kan få med seg teaterforestillingen Rottefangeren fra Haneln med Hanne Bjørklid og Marte Nord. Forestillingen finner sted på scenehuset. Arrangør er Kulturhuset.

Onsdag 16. februar

I dag kan du kose deg med en nykende fersk utgave av avisen av og for og med studenter; Utopia.

Hvis DU vil legge inn noe på Nord-Norge-banen, kontakt oss på faks/telefon/e-post: nordnorgebanen@yahoo.com ELLER stikk innom glassbu-ret på SVF.